

**ÜLEVAADE
EESTI OSALEMISEST EUROOPA LIIDU
KOHTU JA EFTA KOHTU MENETLUSTES,**

**EESTI VASTU ALGATATUD
RIKKUMISMENETLUSTEST
JA
PROJEKTI "EU PILOT" PÄRINGUTEST
AASTAL 2013**

**Välisministeerium
Juriidiline osakond
Euroopa Liidu õiguse büroo
Märts 2014**

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. OSA.....	5
EESTI OSALEMINE EUROOPA LIIDU KOHTU MENETLUSTES	5
I. OTSESED KOHTUASJAD.....	5
1. Kohtuasjad, kus Eesti on hageja	5
2. Kohtuasjad, kus Eesti on kostja.....	6
3. Kohtuasjad, kus Eesti on ühe poole toetuseks menetlusse astunud.....	8
II. EELOTSUSEMENETLUS	10
1. Sissejuhatus	10
2. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud.....	11
3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud	15
III. ARVAMUSED.....	31
IV. EFTA KOHUS.....	31
V. STATISTIKA.....	32
2. OSA.....	36
ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST	36
I. ÜLDINE INFORMATSIOON RIKKUMISMENETLUSE KOHTA.....	36
1. Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused: üldine statistika.....	36
2. Rikkumiste laad ja põhilised valdkonnad.....	38
II. RIKKUMISMENETLUSED AASTAL 2013	39
1. Direktiivide mitteõigeaegne ülevõtmine	39
2. Sisulised rikkumismenetlused.....	44
3. OSA.....	49
ÜLEVAADE EESTILE PROJEKTI "EU PILOT" RAAMES ESITATUD PÄRINGUTEST ...	49
I. SISSEJUHATUS	49
II. 2013. AASTA STATISTIKA.....	49
III. AASTAL 2013 TAGASI LÜKATUD "EU PILOTI" PÄRINGUTE VASTUSED	51

SISSEJUHATUS

Käesolev ülevaade käsitleb Eesti seisukohtade kaitsmist Euroopa Liidu Kohtus ja EFTA kohtus (Euroopa Majanduspiirkonna kohus), Euroopa Komisjoni algatatud rikkumismenetlustes ning projekti "EU Pilot" päringutest ajavahemikul 01.01.2013 kuni 31.12.2013.

Eesti seisukohtade kaitsmine Euroopa Liidu Kohtus

2013. aastal algatas Euroopa Komisjon kolm uut otsest kohtuasja Eesti vastu ning Eesti esitas hagi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi tühistamiseks. Seega on Eestil pooleli neli kohtuasja, kus Eesti on kostja või hageja rollis. Samuti otsustas Eesti astuda seitsmes otseses kohtuasjas ühe poole nõuete toetuseks menetlusse. Neist seitsmest menetlusest oli 31.12.2013. aasta seisuga neli kohtuasja juba Euroopa Kohtu registrist kustutatud ja kolmes ülejäänud kohtuasjas ei olnud kirjalik menetlus veel lõppenud.

Aastal 2013 suurenes jätkuvalt nende eelotsuseasjade arv, milles Eesti pidas vajalikuks seisukohad esitada: kokku esitas Eesti seisukohad 17 juhul. Lisaks esitas Eesti seisukoha kõigis 2013. aasta jooksul Euroopa Kohtule saadetud arvamuseetaotluse asjades (2). Seisukohad esitas Eesti eri teemadel, alates riigihanke dokumentidele esitatavatest nõuetest, domeeninime registreerimisest ja kasutamisest kuni maksuõigusnormide tõlgendamiseni. Sekkumise arvu suurenemine näitab, et järjest enam teadvustatakse Euroopa Kohtu antavate tõlgenduste otsest mõju Eesti õigusruumile.

Euroopa Liidu Kohtu üldist tegevust ja arengut puudutavatest teemadest väärrib veel märkimist Avaliku Teenistuse Kohtu kodukorra muutmine. Lisaks toimusid kohtus olulised personalimuudatused. Peale Uno Lõhmuse lahkumist Euroopa Kohtu kohtuniku kohalt siirdus uueks Eesti kohtunikuks Euroopa Kohtusse Üldkohtu kohtunik Küllike Jürimäe ning vakantseks jäänud Üldkohtu kohtuniku kohale nimetasid Euroopa Liidu nõukogus kokku tulnud liikmesriikide esindajad seni Tallinna Ringkonnakohtus ametis olnud kohtuniku Lauri Madise. Mõlemad kandidaadid leiti Välisministeeriumi korraldatud avaliku konkursi teel, mille tulemused kinnitas Vabariigi Valitsus.

2013. aastal Eesti oma seisukohti üheski EFTA kohtusse jõudnud arvamuse andmise asjas (sarnaneb menetluse poolest Euroopa Kohtu eelotsusemenetlusele) ei esitanud.

Rikkumismenetlused

Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste arv suurenes aasta jooksul viie võrra (kui 2012. aastal oli kokku 11, siis 2013. aastal kokku 16). 31.12. 2013 seisuga oli Eesti suhtes pooleli 25 rikkumismenetlust (2012. aasta lõpul oli pooleli 24 rikkumismenetlust ning 2011. aasta lõpul 36). Oluliselt on suurenenud direktiivide ülevõtmise hilinemisega seotud rikkumismenetluste arv (kui 2012. aastal algatati neid 5, siis sel aastal 11). Samas on veidi vähenemas nende asjade arv,

milles komisjon heidab Eestile ette sisulisi rikkumisi EL õiguse ülevõtmisel või rakendamisel (kui 2012. aasta lõpul oli neid 6, siis nüüd on 5).

Kõikide direktiivide ülevõtmise hilinemiste puhul tuleb silmas pidada Lissaboni lepinguga ettenähtud varasemate trahvide võimalust, kui need kohtusse jõuavad. Praegu on Eestis kohtus kaks sellist menetlust, ehkki nende mõlema puhul on Eesti vaidlustanud komisjoni õiguse konkreetsetel asjaoludel trahve määrata. Et vältida trahvide määramist, on oluline käsitleda direktiivide ülevõtmist jätkuvalt prioriteedina. Lisaks on praegustest kogemustest näha, et komisjon analüüsib asjades, kus kord on ülevõtmine juba hilineanud, ülevõtmismeetmeid väga hoolikalt, enne kui ta sellise rikkumismenetluse lõpetab. On võimalik, et kui komisjon sellisel juhul tuvastab direktiivi ülevõtmisel puudujääke, pöördub ta siiski kohtu poole varaste trahvide määramise nõudega. Seetõttu on tähtis, et direktiivid oleksid üle võetud nii aegsasti kui ka sisuliselt täielikult.

Ülevaade koosneb kolmest osast. Esimeses osas käsitletakse Euroopa Liidu Kohtu kohtuasju, milles Eesti on aastal 2013 osalenud. Teises osas kajastatakse rikkumismenetlusi, mis on selle aja jooksul Eesti suhtes algatatud või milles on selle aasta jooksul muudatused toimunud. Kolmandas osas antakse ülevaade projekti "EU Pilot" päringutest, mis on Eestile esitatud või esitati 2013. aastal.

Ülevaate on koostanud Välisministeeriumi Euroopa Liidu Kohtu büroo direktor ja Eesti esindaja Euroopa Liidu Kohtus Kristi Kraavi-Käerdi (tel 637 7441), samuti Eesti esindaja Euroopa Liidu Kohtus Nele Grünberg (tel 637 7432), büroo juristid Kaisa Niidas (tel 637 7434) ja Kati Roostar (tel 637 7411) ning statistilise osa on koostanud sama büroo vanemreferent Anne Kõrb (tel 637 7436).

1. OSA

EESTI OSALEMINE EUROOPA LIIDU KOHTU MENETLUSTES

Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) liikmesriik saab Euroopa Liidu Kohtu (edaspidi *ELK*) menetlustes osaleda hageja, kostja või ühe poole nõuete toetuseks menetlusse astujana kas Üldkohtus või Euroopa Kohtus (edaspidi *EK*). Lisaks on liikmesriigil võimalus esitada seisukohad EK eelotsuse menetluses või arvamuse andmise menetluses.

Kokku jõuab EK-sse aastas umbes üle 600 uue vaidluse. Suurema osa EK-sse jõudnud menetlustest moodustavad eelotsusetaotlused. Üldkohtus algatatakse aastas samuti umbes üle 600 uue kohtuasja. Põhjalikuma ülevaate EK ja Üldkohtu tegevusest ning statistikast saab ELK aastaaruandest, mis on kättesaadav ELK koduleheküljel¹.

Aastal 2013 esitas Eesti EK-sse ühe hagi ning komisjon algatas Eesti vastu kolm otsest kohtuasja (rikkumismenetlust), mis kõik on praegu veel pooleli. Lisaks astus Eesti seitsmes kohtuasjas menetlusse ühe poole nõuete toetuseks. Aastal 2013 jõudis EK otsuseni 13 eelotsuseasjas, milles ka Eesti oli oma seisukohad esitanud, ning ühes otseses hagis, kus Eesti oli menetlusse astunud. Eesti esitas 2013. aastal EK-le seisukohad 16 uues eelotsusemenetluses ja kahes arvamuseetaotluse menetluses. Lisaks esitas Eesti taotluse osaleda ühes Üldkohtu menetluses, selles asjas ei ole aga seisukohtade Üldkohtule esitamise tähtaeg veel saabunud.

Esimeses peatükis tutvustatakse Eesti osalemist nendes menetlustes, kus ELK on poolte vaidluse lahendajaks (otsesed kohtuasjad). Teine peatükk käsitleb EK eelotsusemenetlusi, kus Eesti on pidanud vajalikuks esitada oma seisukoha. Kolmas peatükk käsitleb EK arvamuse andmise menetlusi, milles Eesti on seisukoha esitanud. Neljandas peatükis on esitatud kokkuvõtlik statistika.

Iga kohtuasja puhul on välja toodud vaidluse asjaolud, Eesti seisukoht ning menetluse seis (kirjalik menetlus, suuline istung, kohtuotsus või kohtujuristi ettepanek). Kohtuasjade puhul, mida on pikemalt kirjeldatud juba eelmiste aastate ülevaadetes, on asjaolusid käsitletud kokkuvõtlikumalt.

I. OTSESED KOHTUASJAD

1. Kohtuasjad, kus Eesti on hageja (1)

Eesti vs. Euroopa Parlament ja nõukogu C-508/13 (finantsaruanded)

Eesti esitas hagi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL (teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning

¹ Ülevaate koostamise ajaks ei olnud ELK oma 2013. aasta aruannet veel avalikustanud. Eelmiste aastate aastaaruanded on kättesaadaval: http://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7000/

tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ) teatud sätete või alternatiivina kogu direktiivi tühiseks tunnistamiseks. Hagi esitati Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 263 lõike 1 alusel direktiivi artikli 4 lõikes 6 sõnade „ja avalikustamise nõue sisaldub siseriiklikes maksualastes õigusaktides rangelt üksnes maksude kogumise eesmärgil”, artikli 4 lõikes 8 sõnade „siseriiklike maksualaste õigusaktide kohaselt nõutavat“ ja sõnade „millele on viidatud lõikes 6“, artikli 6 lõike 3 ja artikli 16 lõike 3 või alternatiivina direktiivi tervikuna tühiseks tunnistamiseks olulise menetlusnormi rikkumise ja aluslepingu või selle rakendusnormi rikkumise tõttu. Olulise menetlusnormi rikkumine seisnes direktiivi vastuvõtmisel ELTL artiklis 296 sätestatud põhjendamise kohustuse täitmata jätmises. Aluslepingu või selle rakendusnormi rikkumine seisnes proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtete rikkumises.

Parlament ja nõukogu ei tunnista direktiivi vastuvõtmisel olulise menetlusnormi rikkumist ja aluslepingu või selle rakendusnormi rikkumist.

Menetluse seis: kirjalik menetlus.

2. Kohtuasjad, kus Eesti on kostja (3)

1) Komisjon vs. Eesti C-240/12

Tegemist on kohtuasjaga, kus Euroopa Komisjoni (edaspidi *komisjon*) poolt ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus on jõudnud kohtu etappi. Komisjon heidab Eestile 03.05.2013 edastatud hagiavalduses ette elektrituru direktiivi (2009/72/EÜ) teatud sätete ülevõtmata jätmist. Hagi esitamise õigus tekib komisjonil pärast seda, kui Eesti ei ole põhjendatud arvamuses sätestatud tähtjaks rikkumist kõrvaldanud. Kuigi Eesti teavitas komisjoni direktiivi ülevõtvatest meetmetest 2012. aasta juunis enne põhjendatud arvamuses sätestatud tähtaega, leiab komisjon, et Eesti pole ikkagi kõiki direktiivi sätteid üle võtnud. Hagis nõuab komisjon kohtult ELTL artikli 260 lõike 3 alusel ka karistusmakse määramist. Karistusmakset saab kohus ELTL artikli 260 lõike 3 alusel liikmesriigile määrata, kui viimane ei ole täitnud kohustust teavitada direktiivi ülevõtvatest meetmetest.

Komisjoni etteheited on tehnilist laadi ja ka komisjon ise tunnistab, et ülevõtmata sätted ei puuduta põhivaldkondade kõige olulisemaid reegleid. Eesti küll möönab direktiivi teatud sätete mittenõuetekohast ülevõtmist, kuid eelkõige leiab, et komisjoni hagi tuleks tunnistada vastuvõetamatuks. Esiteks leiab Eesti, et komisjon on rikkunud rikkumismenetluse protseduuri, kuna esitas oma sisulised väited alles hagi. Komisjonil on aga kohustus esitada liikmesriigile kõik etteheited juba rikkumismenetluse käigus, et liikmesriigil oleks võimalus puudused kõrvaldada. Käesoleval juhul hagile eelnenud ametlikus kirjas ja põhjendatud arvamuses komisjon hagi esitatud etteheiteid välja ei toonud. Teiseks leiab Eesti, et karistusmakse määramine ei ole põhjendatud, kuna karistusmakset saab nõuda vaid juhul, kui liikmesriik ei ole direktiivi ülevõtvatest meetmetest komisjoni teavitanud. Praegusel juhul on Eesti hinnangul komisjoni etteheited aga sisulist laadi ning direktiivi ülevõtvatest meetmetest oleme juba komisjoni teavitanud.

Menetluse seis: kirjalik menetlus.

2) Komisjon vs. Eesti C-241/12

Tegemist on kohtuasjaga, kus komisjoni poolt ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus on jõudnud kohtu etappi. Komisjon heidab Eestile 03.05.2013 edastatud hagiavalduses ette maagaasituru direktiivi (2009/73/EÜ) teatud sätete ülevõtmata jätmist. Hagi esitamise õigus tekib komisjonil pärast seda, kui põhjendatud arvamuses sätestatud tähtjaks ei ole Eesti rikkumist kõrvaldanud. Kuigi Eesti on komisjoni teavitanud direktiivi ülevõtvatest meetmetest 2012. aasta juunis, leiab komisjon, et Eesti pole ikkagi kõiki direktiivi sätteid üle võtnud. Hagis nõuab komisjon kohtult ELTL artikli 260 lõike 3 alusel ka karistusmaks määrämist. Karistusmaks saab kohus ELTL 260 lõike 3 alusel liikmesriigile määrata, kui viimane ei ole täitnud kohustust teavitada direktiivi ülevõtvatest meetmetest.

Komisjoni etteheited on tehnilist laadi ja ka komisjon ise tunnistab, et ülevõtmata sätted ei puuduta põhivaldkondade kõige olulisemaid reegleid. Eesti küll möönab direktiivi teatud sätete mittenõuetekohast ülevõtmist, kuid eelkõige leiab, et komisjoni hagi tuleks tunnistada vastuvõetamatuks. Esiteks leiab Eesti, et komisjon on rikkunud rikkumismenetluse protseduuri, kuna esitas oma sisulised väited alles hagi. Komisjonil on aga kohustus esitada liikmesriigile kõik etteheited juba rikkumismenetluse käigus, et liikmesriigil oleks võimalus puudused kõrvaldada. Käesoleval juhul hagile eelnenud ametlikus kirjas ja põhjendatud arvamuses komisjon hagi esitatud etteheiteid välja ei toonud. Teiseks leiab Eesti, et karistusmaks määrämine ei ole põhjendatud, kuna karistusmaks saab nõuda vaid juhul, kui liikmesriik ei ole direktiivi ülevõtvatest meetmetest komisjoni teavitanud. Praegusel juhul on Eesti hinnangul komisjoni etteheited aga sisulist laadi ning direktiivi ülevõtvatest meetmetest oleme juba komisjoni teavitanud.

Menetluse seis: kirjalik menetlus.

3) Komisjon vs. Eesti C-493/13

Tegemist on kohtuasjaga, kus komisjoni poolt ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus on jõudnud kohtu etappi. Komisjoni heidab Eestile 18.09.2013 edastatud hagiavalduses ette direktiivi 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) nõuete rikkumist. Komisjon leiab, et kuna Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi puhul ei ole suudetud tagada reguleeriva funktsiooni tõhusat struktuurilist eraldatust elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvates ettevõtjates (AS-is Levira) omandi või kontrolliga seotud toimingutest, rikub Eesti nimetatud direktiivi.

Vastuses kohtule tõi Eesti välja, et praeguseks on rikkumine lõpetatud. Vabariigi Valitsuse 17. oktoobri 2013. aasta korraldusega nr 450 otsustati AS Levira aktsiate valitsemine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Rahandusministeeriumile üle anda. Seega on praeguseks tagatud reguleeriva funktsiooni tõhus struktuuriline eraldatus omandi või kontrolliga seotud toimingutest. Kuna Eesti on nüüdseks rikkumise lõpetanud, siis loodetavasti teeb komisjon otsuse hagi tagasi võtta.

Menetluse seis: kirjalik menetlus lõpetatud.

3. Kohtuasjad, kus Eesti on ühe poole toetuseks menetlusse astunud (5)

Kõigil EL liikmesriikidel on õigus astuda EK ja Üldkohtu menetlustesse. Sellisel juhul ei esita menetlusse astuja kohtule iseseisvaid nõudeid, vaid esitab väited ühe menetluspoole nõuete toetuseks. 2013. aastal astus Eesti nelja menetlusse EK-s (C-109/13, C-111/13, C-598/12 ja C-55/13) ja ühte menetlusse Üldkohtus (T-395/13). 2013. aasta seisuga on Eesti esitanud taotluse sekkuda veel kahes asjas (C-405/13 ning C-406/13). Nimetatud kahes asjas ei ole eesti 2013. aasta seisuga veel oma seisukohti esitanud.

1) Komisjon vs. Soome C-109/13

Tegemist on kohtuasjaga, kus komisjoni poolt ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus jõudis kohtu etappi. Komisjon heitis Soomele ette elektrituru direktiivi (2009/72/EÜ) teatud sätete ülevõtmata jätmist. Lisaks palus komisjon mõista ELTL artikli 260 lõike 2 alusel Soome Vabariigilt välja karistusmaks 32 140,8 eurot päevas, mida oleks kohaldatud kohtuotsuse kuulutamise päevast alates.

Eesti astus menetlusse Soome nõuete toetuseks, paludes tunnistada hagi vastuvõetamatuks selles osas, mis puudutas komisjoni sisulisi etteheiteid direktiivi ülevõtmise kohta. Esiteks leidis Eesti, et komisjon rikkus rikkumismenetluse protseduuri, kuna esitas oma sisulised väited alles hakis. Komisjonil on kohustus esitada liikmesriigile kõik etteheited juba rikkumismenetluse käigus, et liikmesriigil oleks võimalus puudused kõrvaldada. Käesoleval juhul hagile eelnenud ametlikus kirjas ja põhjendatud arvamuses komisjon hakis esitatud etteheiteid välja ei toonud. Teiseks leidis Eesti, et karistusmaks määramine ei olnud põhjendatud, kuna karistusmaks saab nõuda vaid juhul, kui liikmesriik ei ole direktiivi ülevõtvatest meetmetest komisjoni teavitanud. Selles asjas olid komisjoni etteheited aga sisulist laadi ning Soome oli direktiivi ülevõtvatest meetmetest komisjoni juba teavitanud.

Komisjon loobus hagist 20.11.2013 ja kohtuasi kustutati registrist 18.12.2013.

2) Komisjon vs. Soome C-111/13

Tegemist on kohtuasjaga, kus komisjoni poolt ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus jõudis kohtu etappi. Komisjon heitis Soomele ette maagaasituru direktiivi (2009/73/EÜ) teatud sätete ülevõtmata jätmist. Lisaks palus komisjon artikli 260 lõike 3 alusel määrata Soomele karistusmaks 28 569,6 eurot päevas alates kohtuotsuse tegemise päevast.

Eesti astus menetlusse Soome nõuete toetuseks, paludes tunnistada hagi vastuvõetamatuks selles osas, mis puudutas komisjoni sisulisi etteheiteid direktiivi ülevõtmise kohta. Esiteks leidis Eesti, et komisjon rikkus rikkumismenetluse protseduuri, kuna esitas oma sisulised väited alles hakis. Komisjonil on kohustus esitada liikmesriigile kõik etteheited juba rikkumismenetluse käigus, et liikmesriigil oleks võimalus puudused kõrvaldada. Käesoleval juhul hagile eelnenud ametlikus kirjas ja põhjendatud arvamuses komisjon hakis esitatud etteheiteid välja ei toonud. Teiseks

leidis Eesti, et karistusmaks määramine ei olnud põhjendatud, kuna karistusmaks saab nõuda vaid juhul, kui liikmesriik ei ole direktiivi ülevõtivatest meetmetest komisjoni teavitanud. Selles asjas olid komisjoni etteheited aga sisulist laadi ning Soome oli direktiivi ülevõtivatest meetmetest komisjoni juba teavitanud.

Komisjon loobus hagist 20.11.2013 ja kohtuasi kustutati registrist 18.12.2013.

3) Komisjon vs. Poola C-598/12

Tegemist on kohtuasjaga, kus komisjoni poolt ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus jõudis kohtu etappi. Komisjon heitis Poolale ette elektrituru direktiivi (2009/72/EÜ) teatud sätete ülevõtmata jätmist. Lisaks palus komisjon määrata Poolale ELTL artikli 260 lõike 3 alusel direktiivi 2009/72/EÜ ülevõtmisest teatamise kohustuse rikkumise eest karistusmaks suurusega 84 378,24 eurot päevas alates kohtuotsuse kuulutamisest.

Eesti astus menetlusse Poola nõuete toetuseks, paludes tunnistada hagi vastuvõetamatuks selles osas, mis puudutas komisjoni sisulisi etteheiteid direktiivi ülevõtmise kohta. Esiteks leidis Eesti, et komisjon rikkus rikkumismenetluse protseduuri, kuna esitas oma sisulised väited alles hakis. Komisjonil on kohustus esitada liikmesriigile kõik etteheited juba rikkumismenetluse käigus, et liikmesriigil oleks võimalus puudused kõrvaldada. Käesoleval juhul hagile eelnenud ametlikus kirjas ja põhjendatud arvamuses komisjon hakis esitatud etteheiteid välja ei toonud. Teiseks leidis Eesti, et karistusmaks määramine ei olnud põhjendatud, kuna karistusmaks saab nõuda vaid juhul, kui liikmesriik ei ole direktiivi ülevõtivatest meetmetest komisjoni teavitanud. Selles asjas olid komisjoni etteheited aga sisulist laadi ning Poola oli direktiivi ülevõtivatest meetmetest komisjoni juba teavitanud.

Komisjon loobus hagist 25.10.2013 ja kohtuasi kustutati registrist 22.11.2013.

4) Komisjon vs. Poola C-55/13

Tegemist on kohtuasjaga, kus komisjoni poolt ELTL artikli 258 alusel algatatud rikkumismenetlus jõudis kohtu etappi. Komisjon heitis Poolale ette maagaasituru direktiivi (2009/73/EÜ) teatud sätete ülevõtmata jätmist. Lisaks palus komisjon määrata Poolale direktiivi 2009/73/EÜ ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse rikkumise eest ELTL artikli 260 lõike 3 alusel karistusmaks 88 819,20 eurot päevas alates kohtuotsuse kuulutamisest.

Eesti astus menetlusse Poola nõuete toetuseks, paludes tunnistada hagi vastuvõetamatuks selles osas, mis puudutas komisjoni sisulisi etteheiteid direktiivi ülevõtmise kohta. Esiteks leidis Eesti, et komisjon rikkus rikkumismenetluse protseduuri, kuna esitas oma sisulised väited alles hakis. Komisjonil on kohustus esitada liikmesriigile kõik etteheited juba rikkumismenetluse käigus, et liikmesriigil oleks võimalus puudused kõrvaldada. Käesoleval juhul hagile eelnenud ametlikus kirjas ja põhjendatud arvamuses komisjon hakis esitatud etteheiteid välja ei toonud. Teiseks leidis Eesti, et karistusmaks määramine ei olnud põhjendatud, kuna karistusmaks saab nõuda

vaid juhul, kui liikmesriik ei ole direktiivi ülevõtvatest meetmetest komisjoni teavitanud. Selles asjas olid komisjoni etteheited aga sisulist laadi ning Poola oli direktiivi ülevõtvatest meetmetest komisjoni juba teavitanud.

Komisjon loobus hagist 22.11.2013 ja kohtuasi kustutati registrist 18.12.2013.

5) Miettinen vs. nõukogu T-395/13 (juurdepääs dokumentidele)

Hagis palub Samuli Miettinen tühistada nõukogu 21.05.2013. aasta otsus keelduda võimaldamast täielikku juurdepääsu dokumendile 12979/12 kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30.05.2001. aasta määrusega (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT 2001 L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331).

Eesti esitas avalduse menetlusse astumiseks 08.11.2013 Samuli Miettineni nõuete toetuseks. Selles kohtuasjas kohtule kirjalikke seisukohti veel esitatud ei ole.

Menetluse seis: kirjalik menetlus.

II. EELOTSUSEMENETLUS

1. Sissejuhatus

Eelotsusemenetluse eesmärk on tagada EL õiguse ühtne tõlgendamine EK ja riigisiseste kohtute koostöös. Selleks on liikmesriigi kohtul, juhul kui ta kahtleb EL õigusakti tõlgendamises või kehtivuses, õigus ja teatud juhtudel ka kohustus pöörduda tekkinud küsimustega EK poole. EK edastab eelotsusetaotluse kõigile liikmesriikidele, kes võivad kahe kuu jooksul esitada eelotsusetaotluses püstitatud küsimuste kohta oma seisukohad. Liikmesriikidel on võimalik oma seisukoht esitada ka suulises menetluses.

Seisukohtade esitamise vajalikkuse hindamisel lähtub Eesti eelkõige EK võimaliku otsuse mõjust Eestile: kas see võib tingida vajaduse muuta Eesti õigusakte või rakenduspraktikat või mõjutada Eesti põhimõttelist lähenemisviisi mingis valdkonnas. Hinnangu Eesti seisukohtade esitamise vajalikkusele annab esmalt vastutav ministeerium, seejärel analüüsib seda EL õiguse büroo ning seisukohad esitatakse heakskiitmiseks EL asjade koordineerimiskogule või Vabariigi Valitsusele. Seisukohad esitab kohtule Eesti esindaja ELK-s, keda abistab EL õiguse büroo koostöös spetsialistide ja juristidega vastutavatest ministeeriumidest.

Eelotsusemenetluse olulisus on lähemalt välja toodud ülevaates aastate 2009–2010 kohta.

Alates 2004. aastast on Eesti kokku esitanud seisukohad 71 eelotsusemenetluses. Neist 12 juhul sai menetlus alguse Eesti kohtutest. Kokku on Eesti kohtud esitanud EK-le 15 eelotsusetaotlust (viis eelotsusetaotlust on esitanud Riigikohus, kuus Tartu Ringkonnakohus, ühe Tallinna Ringkonnakohus ja kolm Tallinna Halduskohus).

Järgnevalt käsitletakse kõigepealt seitset kohtuasja, kus eelotsust on küsinud Eesti kohus. Neist kahes on EK teinud otsuse 2013. aastal ning viie puhul on tegemist eelotsusetaotlustega, mille Eesti kohtud on EK-le 2013. aastal esitanud või mille menetlemine 2013. aastal jätkus. Seejärel on välja toodud teiste liikmesriikide kohtute algatatud eelotsusemenetlused, milles Eesti on seisukohad esitanud.

2. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud

2.1. Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (2)

1) C-561/12 Nordecon ja Ramboll (riigihanke pakkumusedokumentide nõuded)

1. Vaidluse asjaolud

Eesti Riigikohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutab direktiivi 2004/18/EÜ (ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta) tõlgendamist. Eelotsusetaotluse keskmes on küsimus, milline on läbirääkimiste ruum hankedokumentides kindlaks määratud kohustuslike tingimuste üle, kui tegemist on hankemenetlusega, mis on välja kuulutatud ning läbi räägitud. Eelotsusetaotlus esitati riigisisese vaidluse raames, kus vaidlustati Rahandusministeeriumi otsus, millega tunnustati kehtetuks Aruvalla-Kose teelõigu projekteerimise ja ehituse hankemenetlus.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt võib ostja teatud tingimustel pidada läbirääkimisi selliste pakkumuste üle, mis ei vasta riigihanke tehnilises kirjelduses sätestatud kohustuslikele nõuetele. Igal juhul ei või aga läbirääkimiste käigus muuta riigihanke tehnilise kirjelduse kohustuslike nõudeid ning läbirääkimiste lõpuks ei või ostja parimaks tunnustada sellist pakkumust, mis ei ole tehnilise kirjelduse kohustuslike nõuetega kooskõlas.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 05.12.2013. EK otsustas Eesti jaoks soodsalt, et läbirääkimisi ei tohi isegi alustada selliste pakkumuste üle, mis ei vasta riigihanke tehnilises kirjelduses sätestatud kohustuslikele nõuetele.

2) C-292/12 Ragn-Sells (ainuõiguse andmine jäätmevaldkonnas)

1. Vaidluse asjaolud

Sillamäe Linnavalitsus algatas riigihanke "Kontsessiooni andmine korraldatud jäätmeveoks Sillamäe linnas", mille raames kehtestas hankedokumentides kohustuse viia kogutavad segaolmejäätmed Sillamäe linnast 5 km kaugusel asuvasse Sillamäe prügilasse ning tööstus- ja ehitusjäätmed Sillamäe linnast 25 km kaugusel asuvasse Uikala prügilasse. Tartu Ringkonnakohtu esitatud eelotsuseküsimustega soovitakse sisuliselt teada, kas läheduse põhimõttele tuginedes on kohalikul omavalitsusel õigus suunata korraldatud jäätmeveo raames kogutud jäätmeid ühte konkreetseesse jäätmekäitluskohta, kuigi 260 km raadiuses tegutseb mitmeid võrdväärseid konkureerivaid ettevõtteid.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei ole teenuste vaba liikumise ja teiste EL õigusest tulenevate vabaduste ja õigustega vastuolus see, kui liikmesriik lubab teatud piirkonnas anda olmejäätmete töötlemiseks ainuõiguse kindlat jäätmekäitluskohta haldavale ettevõttele, kuid seda tingimusel, et eelnevalt on tuvastatud avalikust huvist tulenev põhjus ning teenuseosutaja on valitud kohases hankemenetluses. Avalikust huvist tuleneva põhjuse tuvastamisel tuleb arvestada muu hulgas jäätmehierarhia põhimõtte, läheduse põhimõtte ja parima võimaliku tehnika kasutamise vajadusega ning kaaluda avaliku huvi eri aspekte.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 12.12.2013. EK, eristades segaolmejäätmed tööstus- ja ehitusjäätmetest, rõhutades segaolmejäätmete puhul liikmesriikide kohustust lähtuda jäätmeveo piiramise eesmärgil läheduse põhimõttest. Nimetatud kohustuse täitmiseks on EK sõnul kohaliku omavalitsuse üksusel lubatud panna ettevõtjale kohustus vedada eramajapidamistest ja vajaduse korral teistelt jäätmetekitajatelt kogutud segaolmejäätmed lähimasse sobivasse jäätmekäitluskohta, mis asub kõnealuse kohaliku omavalitsuse üksusega samas liikmesriigis. Teisalt märgib kohus, et määruse 1013/2006 kohaselt ei ole kohaliku omavalitsuse üksusel lubatud panna ettevõtjale kohustus vedada omavalitsusüksuse territooriumil tekkinud tööstus- ja ehitusjäätmed lähimasse sobivasse jäätmekäitluskohta, mis asub selle omavalitsusüksusega samas liikmesriigis, kui need jäätmed kuuluvad taaskasutamisele ja kui nende jäätmete tekitaja ise on kohustatud viima need kas kõnealusesse ettevõttesse või otse sellesse jäätmekäitluskohta.

2.2. Pooleli olevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud Eesti kohtud (5)

1) C-222/12 A. Karuse (sõidumeeriku kasutamine)

1. Vaidluse asjaolud

Tartu Ringkonnakohus küsis EK-lt eelotsust selle kohta, kas määruse nr 561/2006 artikli 13 lõike 1 punktis h kasutatud väljendit „seoses teehooldusega“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab ka mööda üldkasutatavat maanteed karjäärast teeparandus- ja -hooldustööde paika kruusa vedavat 25,5-tonnise täismassiga kallurautot. Teehoolduse mõiste ulatusest selles kontekstis sõltub, kas sellistele veoautodele kehtib kohustus kasutada sõidumeerikut.

2. Eesti seisukoht

Kuna küsimus puudutas EL direktiivi ülevõtmist ja rakendamist Eestis, esitas Eesti kohtule ka oma seisukoha. Eesti on seisukohal, et määruse artikli 13 lõike 1 punktiga h lubatud erandi määramisel kasutatud väljendit "seoses teehooldusega" tuleb tõlgendada nii, et see võib hõlmata ka mööda üldkasutatavat maanteed karjäärast teehooldustööde paika kruusa vedavat sõidukit, kui seejuures arvestatakse teehooldusele sätestatud riigisiseseid norme, tingimusel et need ei sea ohtu määruse eesmärkide saavutamist. Hinnang tuleb iga kord anda konkreetse juhtumi asjaolude põhjal.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuotsus tehakse kohtujuristi ettepaneku ja kohtuistungita.

2) C- 583/12 Sintax Trading (MTA pädevus)

1. Vaidluse asjaolud

Eesti Riigikohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mis puudutas määruse 1383/2003 (teatavate intellektuaalomandi õiguste rikkumises kahtlustatavate kaupade suhtes võetava tollimeetme ja kõnealuseid õigusi rikkuvaks tunnistatud kaupade suhtes võetavate meetmete kohta) tõlgendamist. Eelotsusetaotluse keskmes oli küsimus, kas toll võib kahtluse korral, et kaup kahjustab intellektuaalomandi õigust, ise algatada ja läbi viia menetluse, milles tehakse kindlaks intellektuaalomandi õiguse võimalik rikkumine.

2. Eesti seisukoht

Eesti leidis, et määrus 1383/2003 ei välista tolli pädevust teha kindlaks intellektuaalomandi õiguse rikkumine. Kuigi määruse tekstis eristatakse tolli ja pädevat asutust, kes teeb [intellektuaalomandi rikkumise] juhtumi kohta otsuse, ei tähenda see automaatselt, et toll ei või ühtlasi olla pädevaks asutuseks. Määruse kohaselt tehakse intellektuaalomandi õiguse rikkumine kindlaks riigisisese õiguse alusel ning pädev asutus, kes rikkumise tuvastab, kehtestatakse riigisisese seadusega. Seega võib riigisisese seadusega anda intellektuaalomandi õiguste rikkumise kindlakstegemise pädevuse lisaks tsiviilkohtule ka haldusasutusele, sealhulgas tollile.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtujuristi ettepanek avalikustatakse 28.01.2014. Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv.

3) C-3/13 Baltic Agro (dumpinguvastane tollimaks)

1. Vaidluse asjaolud

Tartu Ringkonnakohtu esitatud eelotsusetaotluse keskmes oli esiteks küsimus, kas määruse nr 661/2008 (dumpinguvastase tollimaksu kehtestamine Venemaalt pärit ammoniumnitraadi impordi suhtes) artikli 3 lõiget 1 tuleks tõlgendada selliselt, et importija ja esimene sõltumatu klient ühenduses peab alati olema üks ja sama isik, et talle laieneks dumpinguvastase tollimaksu vabastus. Teiseks küsiti, kas tuleks võimaldada deklaratsioon kehtetuks tunnistada, kui sinna märgiti vale kaubasaaja, samas kui õige kande tegemisel kehtiks maksuvabastus.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukohad, mille kohaselt importija ja esimene sõltumatu klient ühenduses peab alati olema üks ja sama isik. Teise küsimuse kohta märkis Eesti, et käesoleval juhul oli kaubasaaja õigesti märgitud ning küsimus, kas deklaratsiooni tuleks võimaldada kehtetuks tunnistada, kui õige kande tegemisel oleks importijale kehtinud maksuvabastus, ei ole põhikohtuasjas asjakohane. Sellegipoolest esitas Eesti seisukoha, et kui kaubasaaja lahter oleks deklaratsioonis täidetud valesti ning kaubasaaja kandest sõltuks maksuvabastuse kohaldamine, siis oleks tollil õigus muuta deklaratsiooni ka pärast kauba vabastamist.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuotsus tehakse kohtuistungita.

4) C-562/12 Liivimaa Lihaveis (struktuuritoetused)

1. Vaidluse asjaolud

Tartu Ringkonnakohus soovis esitatud eelotsuseküsimustega teada, kas Eesti-Läti programmi 2007–2013 juhend, mis välistas projektide rahastamise taotlusi heakskiitva või tagasilükkava seirekomitee otsuste edasikaebamise, on kooskõlas EL määruse 1083/2006 artikli 63 lõikega 2 koosmõjus EL põhiõiguste harta artikliga 47. Teiseks soovis Ringkonnakohus teada, kas kooskõla puudumisel saab EK kõnealuse lõigu kui liidu institutsiooni, organi või asutuse õigusakti tunnistada kehtetuks, ning kolmandaks, kas seirekomitee otsuste peale esitatud kaebusi on pädev lahendama EL Üldkohus või riigisisene kohus.

2. Eesti seisukoht

Eesti selles kohtuasjas kirjalikus menetluses ei osalenud. Olles tutvunud kirjalikus menetluses esitatud Euroopa Komisjoni ja Läti Vabariigi seisukohtadega, pidas Eesti vajalikuks taotleda suulise istungi korraldamist ning selle toimumisel seal osaleda. Eesti soovis vastata Euroopa Komisjoni väidetele seirekomitee rolli kohta ning toetada Läti Vabariigi taotlust kohtuotsuse ajalise kehtivuse piiramise kohta.

3. Menetluse seis

Suuline istung toimus 04.12.2013. Eesti esitas sellel seisukoha, milles ta ei nõustunud Euroopa Komisjoniga selles suhtes, et seirekomiteel on Euroopa territoriaalse koostöö edendamise toimingute (projektide) rahastamise otsustamise protsessis ainult nõuandev roll, mistõttu korraldusasutus võib vajaduse korral teha teistsuguse otsuse.

5) C-175/13 Liivimaa Lihaveis (struktuuritoetused)

1. Vaidluse asjaolud

Riigikohus soovis esitatud eelotsuseküsimustega teada, kas seirekomitee moodustamisel on EL lepingu artikli 19 lõike 1 kolmandast lausest ja EL põhiõiguste harta artikli 47 lõikest 1 tulenevalt kohustus kokku leppida, milline kohus on pädev lahendama seirekomitee otsuste peale esitatud kaebusi ja millise õiguse alusel toimub kaebuse lahendamine. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, kuid selline kokkulepe puudub, siis kas määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 63 lõikega 2 on kooskõlas, kui seirekomitee otsuse peale esitatud kaebuse lahendab riigisisese õiguse alusel sama liikmesriigi kohus, kelle isik esitas kaebuse.

2. Eesti seisukoht

Eesti selles kohtuasjas kirjalikus menetluses ei osalenud. Tutvunud kirjalikus menetluses esitatud Prantsusmaa, Läti Vabariigi ja Euroopa Komisjoni seisukohtadega, pidas Eesti vajalikuks taotleda suulise istungi korraldamist ning selle toimumisel seal osaleda. Eesti soovis vastata Euroopa Komisjoni väidetele seirekomitee rolli kohta ning toetada Läti Vabariigi taotlust kohtuotsuse ajalise kehtivuse piiramise kohta.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

3. Eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud

3.1. Lõpetatud eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (11)

1) C-243/11 RVS Levensverzekeringen NV (elukindlustusleping)

1. Vaidluse asjaolud

Belgia kohtuasjas tekkis küsimus, kas Belgia seaduse kohaselt kindlustuslepingutelt võetavat aastamaksu tuleb tasuda ka elukindlustuse eest, mis on sõlmitud Madalmaades asuva kindlustusandjaga, kellel puudub Belgias püsiv tegevuskoht, sel ajal, kui hiljem Belgiasse elama asunud kindlustusvõtja elas veel Madalmaades. Madalmaade kindlustusandja, kellel ei ole Belgias peakontorit, esindust, filiaali, esindajat ega tegevuskohta, leidis, et ei pea kõnealust aastamaksu Belgiale tasuma. Belgia kohus küsis EK-lt, kuidas tõlgendada direktiivi 2002/83/EÜ artikli 50 lõikes 1 sisalduvat mõistet „kohustuse liikmesriik”: kas kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel tuleb aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise või kindlustusmakse tasumise aeg.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi sätte tõlgendamisel tuleb kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise aeg. Eesti esitas seisukoha, sest eelotsus võib mõjutada Eesti väljakujunenud praktikat, lisaks võiks see panna kindlustusandjatele suured lisakohustused, mille tagajärjel võib väheneda kindlustusvõtjate võimalus valida võimalikult paljude kindlustuspakkujate vahel, mis on üheks direktiivis sätestatud eesmärgiks. Kohtujurist Kokott leidis oma 06.09.2012. aasta ettepanekus samamoodi kui Eesti, et direktiivi tõlgendamisel tuleb kindlustusvõtja alalise elukoha määramisel aluseks võtta kindlustuslepingu sõlmimise aeg.

3. Menetluse seis

EK leidis 21.02.2013. aasta otsuses, et kindlustusmaksete maksustamise pädevus peab olema liikmesriigil, kelle territooriumiga on kindlustusvõtja kindlustusmaksete tasumise päeval seotud alalise elukoha kaudu.

2) C-527/11 Ablessio (maksuhalduri õigus keelduda maksukohustuslase registreerimisest)

1. Vaidluse asjaolud

Kaebuse esitaja esitas Läti maksuametile taotluse käibemaksukohustuslase registrisse kandmiseks. Maksuamet jättis registreerimistaotluse rahuldamata, märkides, et kaebuse esitaja ei ole võimeline viima ellu deklareeritud majandustegevust. Kaebuse esitaja esitas kaebuse maksuameti otsuse tühistamiseks, nõudes, et ametiasutust kohustataks teda registrisse kandma. Riigisisese vaidluse lahendamiseks küsis Läti kohus EK-lt, kas maksuhalduril on õigus enne maksukohustuslase registreerimist kontrollida isiku võimet maksustataval tegevusalal tegutseda.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et direktiivi kohaselt peavad saama end käibemaksukohustuslasena registreerida kõik isikud, kes tegelevad majandustegevusega ja on seega maksukohustuslased direktiivi mõistes. Riik peab saama eelkontrollida, kas isik vastab maksukohustuslase

tingimustele. Kui isik kriteeriumidele ei vasta, peab riik saama keelduda registreerimisnumbri väljastamisest.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse kohtuistungita ning kohtujuristi ettepanekuta 14.03.2013. EK leidis nagu Eestigi, et riigi maksuamet peab tegema õiguslikult piisavalt kindlaks arvestatava teabe olemasolu, mis lubab järeldada, et käibemaksukohustuslasena registreerimise avaldus võib kaasa tuua individuaalse registreerimisnumbri kuritarvitamise. Ainuüksi asjaolu, et juriidilise isiku kontrolliõigus loovutati kohe pärast tema käibemaksukohustuslasena registreerimist või et ameti arvates ei ole taotleja valmis maksustataval tegevusalal tegutsema, ei anna maksuametile õigust keelduda individuaalse registreerimisnumbri andmisest.

3) C-604/11 Genil 48 S.L. ja Comercial Hostalera de Grandes Vinos S.L. (investeeringisnõustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Kaebuse esitasid kaks mittekutselist klienti, kes olid sõlminud pangaga finantstoote lepingu. Et saada kaitse intressimäärade võimalike muutuste eest, sõlmisid nad krediidasutusega intressimäära vahetuslepingu. Finantsasutus ei teinud enne tehingu sõlmimist klientidele sobivusega asjakohasustesti, mida näeb ette direktiivi 2004/39/EÜ artikli 19 lõige 4. Seetõttu taotlesid hagejad, et finantsasutusega sõlmitud intressimäära vahetusleping tunnistataks tühiseks. Hispaania kohus esitas eelotsusetaotluse investeeringisnõustamise mõiste ulatuse kohta ning selle kohta, kas finantsasutus oleks pidanud kohaldama direktiivi 2004/39/EÜ nõudeid. Lisaks soovis eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, et kui krediidasutus neid kohustusi täitnud ei ole, siis millised on selle tagajärjed tehingu kehtivusele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, mille kohaselt tuleb krediidasutuse poolt intressimäärade muutmise riski katteks intressimäära vahetuslepingu pakkumist mittekutselisele kliendile üldjuhul käsitleda investeeringisnõustamise teenusena, millele kohalduvad finantsinstrumentide turgude direktiivist 2004/39/EÜ tulenevad nõuded (vastavalt asjaoludele kas sobivustesti või asjakohasuse testi nõue). Lisaks märkis Eesti, et tagajärjed lepingu kehtivusele direktiivi artikli 19 lõikes 4 ettenähtud nõuete täitmata jätmise korral on liikmesriikide riigisisese õiguse küsimus ning sõltuvad poolte võlasuhetele kohalduvast tsiviilõigusest asjakohases liikmesriigis.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 30.05.2013. EK leiab nagu Eestigi, et investeeringisnõustamist pakutakse osana finantstootest direktiivi 2004/39 artikli 19 lõike 9 tähenduses ainult juhul, kui see teenus on finantstoote lahutamatu osa selle kliendile pakkumise ajal. Teiseks, liidu õigusaktide sätted või ühised Euroopa standardid, millele direktiivi 2004/39 artikli 19 lõige 9 viitab, peavad võimaldama klientide riskihindamist ja/või sisaldama teabenõudeid, mis hõlmavad ka asjasse puutuva finantstoote lahutamatuks osaks olevat investeeringisnõustamist, selleks et selle teenuse suhtes ei kohaldataks kõnealusel artiklis 19 sätestatud kohustusi.

4) C-273/12 Harry Winston (tollimaksu kohaldamine kauba varguse korral)

1. Vaidluse asjaolud

Relvaga ähvardades rööviti tolliladustamisprotseduurile suunatud kaup. Toll nõudis siiski äriühingult, kellele kaup kuulus, tolli- ja käibemaksu tasumist. Äriühing nõudis maksuotsuse tühistamist. Vaidlust lahendanud Prantsusmaa kohus soovis EK-lt teada, kas tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus kujutab endast kauba pöördumatut kahjustamist ja vääramatut jõudu, mistõttu ei loeta tollivõlga impordil tekkinuks. Lisaks, kas sellise varguse korral muutub sissenõutavaks käibemaks ühise käibemaksusüsteemi direktiivi 2006/112/EÜ artikli 71 kohaselt.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et tolliseadustiku artiklit 206 tuleb tõlgendada nii, et tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus ei kujuta endast kauba pöördumatut kahjustamist ja vääramatut jõudu ning seega tuleb lugeda tollivõlg impordil tekkinuks. Eesti seisukoha järgi ei vabasta kauba vargus või muu ebaseaduslik kauba tollijärelevalve alt välja viimine tollivõla tasumisest. Teises küsimuses oli Eesti seisukohal, et tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus võib direktiivi 2006/112/EÜ artikli 71 järgi tingida maksukohustuse tekkimise aluseks olevad faktilised asjaolud ja muuta käibemaksu sissenõutavaks.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 11.07.2013. EK leidis nagu Eestigi, et määruse (EMÜ) 2913/29 artikli 203 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus kujutab endast nimetatud artikli tähenduses selle kauba tollijärelevalve alt väljaviimist, mille tulemusel tekib tollivõlg. Samuti leidis kohus, et nõukogu 28.11.2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artikli 71 lõike 1 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et tolliladustamisprotseduurile suunatud kauba vargus tingib käibemaksukohustuse tekkimiseks vajaliku teokoosseisu ning selle maksu sissenõutavuse.

5) C-657/11 Belgian Electronic Sorting Technology (domeeninime registreerimine ja kasutamine)

1. Vaidluse asjaolud

Belgia kohtus oli küsimus eksitava ja võrdleva reklaami direktiivis 2006/114/EÜ sisalduva reklaami mõiste ulatusest. Belgia kohus küsis EK-lt, kas mõiste „reklaam” hõlmab domeeninime registreerimist ja kasutamist ning metasiltide kasutamist veebisaidi metaandmetes.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, lähtudes direktiivis sisalduvast reklaami definitsioonist, et domeeninime registreerimine ei ole käsitatav reklaamina direktiivi mõistes. Tegemist on küll teabe edastamisega, kuid täitmata on sisuline kriteerium, mille kohaselt peab teabe edastamise eesmärgiks olema kaupade või teenuste müügi edendamine. Teiseks esitas Eesti seisukoha, mille kohaselt võib domeeninime kasutamine olla teatud juhtudel käsitatav reklaamina direktiivi mõistes. Eesti arvates tuleb igal üksikjuhul tuvastada, kas täidetud on ka sisuline kriteerium: kas

domeeninime kasutamise edastatakse teavet eesmärgiga edendada kaupade või teenuste müüki.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 11.07.2013. EK leidis nagu Eestigi, et põhikohtuasja asjaolusid arvestades hõlmab mõiste „reklaam“ domeeninime ja metasiltide kasutamist, kuid ei hõlma domeeninime registreerimist.

6) C-221/11 Demirkan (teenuste osutamise vabadus Türgi kodanikele)

1. Vaidluse asjaolud

Türgi kodanik Demirkan vaidlustas Saksamaa otsuse keelduda talle väljastamast Schengeni viisat, mida ta taotles külastamise eesmärgil. Kaebuse esitaja leidis, et EMÜ ja Türgi assotsiatsioonilepingu 1970. aasta lisaprotokollis artikli 41 lõikes 1 sätestatud *standstill* klauslist tulenevalt on tal õigus siseneda Saksamaale viisavabalt või tuleks talle anda Schengeni viisa. Saksamaa kohus esitas EK-le küsimuse sätte ulatuse kohta, täpsemalt kas selles mainitud teenuste osutamise vabaduse all tuleb mõista ka teenuste saamise vabadust.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei hõlma lisaprotokollis artiklis 41 sätestatud teenuste osutamise vabaduse mõiste teenuste saamise vabadust. Eesti tugines EMÜ ja Türgi assotsiatsioonilepingu eesmärgile ning asjaolule, et lepingupooled ei ole kunagi tõlgendanud asjakohast sätet nii, et see hõlmaks ka teenuste saamise vabadust. Eesti esitas seisukoha, sest juhul kui EK oleks leidnud, et artikkel 41 hõlmab ka teenuste saamise vabadust, oleks see andnud Türgi kodanikele laiema õiguse Saksamaale ja sealt kaudu teistesse Schengeni lepingu riikidesse sisenemiseks, kui lepingupooled seda on soovinud.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 24.09.2013. EK leidis nagu Eestigi, et lisaprotokollis kasutatud mõistet „teenuste osutamise vabadus“ tuleb tõlgendada nii, et see ei hõlma teenusesaajast Türgi kodanikke.

7) C-109/12 Laboratoires Lyocentre (preparaadi klassifitseerimine meditsiiniseadmeks või ravimiks)

1. Vaidluse asjaolud

Soome kohus küsis EK-lt, kas EL õiguse kohaselt võib ühe liikmesriigi poolt direktiivi 93/42/EÜ alusel meditsiiniseadme või abiseadmena klassifitseeritud toodet, mis on tähistatud CE-märgisega, teine liikmesriik klassifitseerida direktiivi 2001/83/EÜ alusel ravimiks. Jaatava vastuse korral soovis Soome kohus teada, millist menetlust peab meditsiiniseadme või abiseadme ravimina määratlemisel järgima. Samuti küsiti, kas EL õiguse alusel on võimalik, et liikmesriigi turul on sama koostisaine ja toimemehhanismiga preparaate nii ravimi kui ka meditsiiniseadme või abiseadmena.

2. Eesti seisukoht

Esimese küsimuse kohta esitas Eesti seisukoha, et liikmesriikidel on õigus otsustada toote määratlemine ravimina ka juhul, kui toode vastab ravimi tunnustele direktiivi 2001/83/EÜ

kohaselt, vaatamata sellele, kas kõnealune toode võib kuuluda lisaks ka mõnda muud tootekategooriat, näiteks meditsiiniseadmeid, reguleerivate õigusaktide kohaldamisalasse. Teise küsimuse kohta leidis Eesti, et tootele, mis kuulub direktiivi 2001/83/EÜ reguleerimisalasse ja kuulub selle alusel määratlemisele ravimina, ei tule selle meditsiiniseadmena turult eemaldamiseks eelnevalt kohaldada direktiivi 93/42/EMÜ artiklites 8 ja 18 ettenähtud menetlust. Kolmanda küsimuse kohta leidis Eesti, et toode ei saa olla liikmesriigi turul samal ajal nii ravimi kui ka meditsiiniseadmena, kui pole erinevust toodete omadustes, sealhulgas koostises, farmakoloogilistes omadustes, kasutamises ja -ulatuses, tarbijate teadlikkuses tootest ja ohtudes.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 03.10.2013. EK otsustas nagu Eestigi, et EL õigusega ei ole vastuolus, kui üks liikmesriik klassifitseerib toote ravimiks ja teine liikmesriik sama toote meditsiiniseadmeks. Teise küsimuse kohta otsustas EK erinevalt Eestist, et meditsiiniseadmete direktiivi artikkel 18 kohaldub toote suhtes, millele on kinnitatud CE-märkis, isegi kui nimetatud direktiiv seda toodet ei hõlma. Kolmanda küsimuse kohta otsustas EK nagu Eestigi, et kui kaks toodet on identsed kõigis nende meditsiiniseadmeks või ravimiks klassifitseerimise seisukohalt asjakohastes aspektides, siis ei või neid liikmesriigis turule viia meditsiiniseadme ja ravimina.

8) C-321/12 F. van der Helder ja Farrington (mitterahalisi haigushüvitiste kulusid hüvitav liikmesriik)

1. Vaidluse asjaolud

Madalmaade kohtu esitatud eelotsusetaotluse keskmes olid isikud, kes said kahest või enamast liikmesriigist pensioni. Kumbki isik oma elukohariigist pensioni ei saanud, kuid neil oli sotsiaalkindlustusskeemide määruse nr 1408/71 alusel õigus saada elukohariigis mitterahalisi hüvitisi (raviteenused jne). Põhiküsimus oli, kuidas tõlgendada määruse sätet, mille kohaselt kannab mitterahaliste haigushüvitiste kulud selle liikmesriigi pädev asutus, kelle õigusaktid on nende suhtes kõige kauem kehtinud.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas Euroopa Kohtule seisukoha, mille kohaselt tuleb asjakohasel juhul õigusaktide all mõista pensione maksva riigi määruse nr 1408/71 kohaldamisalasse kuuluvaid kohustuslikku pensionikindlustust reguleerivaid õigusakte. Eesti hinnangul tuleks välistada võimalus, et õigusaktide all peetakse silmas ainuüksi haigus-, rasedus- ja sünnitushüvitisi reguleerivaid õigusakte. Eesti arvates ei oleks õigustatud olukord, kus liikmesriigil võiks tekkida kohustus maksta kinni nende isikute mitterahaliste hüvitiste kulud, kes saavad neid hüvitisi võrdsustatud alusel, olemata Eestis pikemat aega töötanud ja sotsiaalkindlustussüsteemi panustanud.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 10.10.2013. EK leiab nagu Eestigi, et määruse nr 1408/71 artikli 28 lõike 2 punktis b viidatud „õigusaktid, mis on pensionäri suhtes kõige kauem kehtinud” tähendavad pensione reguleerivaid õigusakte. Küsimusele, kas määruse nr 1408/71 kohaldamisel tuleb võtta arvesse ainult kohustusliku kindlustuse aeg ja sissemaksete tegemise perioodid, jättes seega kõrvale vabatahtliku kindlustuse perioodid ning aja, mil sissemakseid ei tehtud, EK selle hüpoteetilise tõttu ei vasta.

9) C-22/12 Hassová (mittevaralise kahju hüvitamine liiklusõnnetuse korral)

1. Vaidluse asjaolud

Slovakkia kohus küsis EK-lt, kas direktiividega 72/166/EMÜ ja 90/232/EMÜ on vastuolus riigisisese õigusnormid, mille kohaselt tsiviilvastutus ei kata rahaliselt väljendatavat mittevaralist kahju, mis tekkis mootorsõiduki kasutamise põhjustatud liiklusõnnetuses hukkunute ülalpeetavatele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, et isikukahju ning mittevaralise kahju mõiste täpne sisustamine ja hüvitamise viis ei ole direktiividega reguleeritud. Liikluskindlustuse direktiivid sätestavad kahju hüvitamisel kohaldatavate kindlustussummade (s.o hüvitamise piirmäär) miinimumi. Hüvitiste maksimisega seonduv on jäetud liikmesriigi riigisisese õiguse reguleerida.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 24.10.2013. EK otsustas erinevalt Eestist, et liikluskindlustuse direktiivid reguleerivad mittevaralise kahju hüvitamist. Mootorsõiduki kasutamise tsiviilvastutuse kohustuslik kindlustus peab katma liiklusõnnetuses hukkunu pärijatel tekkinud mittevaralise kahju. Selle eeltingimuseks on, et riigisisene tsiviilvastutusõigus näeb ette mittevaralise kahju hüvitamise.

10) C-303/12 Infeld ja Garcet (mahaarvamised maksustatavast tulust)

1. Vaidluse asjaolud

Belgia kohus küsis EK-lt, kas töötajate vaba liikumise tagamisega on kooskõlas riigisisese sätted, mille kohaselt piiratakse abikaasade ühisdeklaratsioonis maksustatavast tulust tehtavaid mahaarvamisi, mida rakendatakse, kui üks abikaasadest teenib enamuse oma tulust välismaal.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, et eelotsusetaotluses viidatud sätted ei kujuta endast töötajate vaba liikumise piirangut ning seega ei ole vastuolus ELTL artikliga 45. Juhul kui EK leiab, et tegemist on siiski töötajate vaba liikumise piiramisega, siis saab Eesti hinnangul kõnealust piirangut õigustada vajadusega vältida olukorda, kus isiku isiklikku ja perekondlikku olukorda võetakse arvesse kahes liikmesriigis. Mahaarvamiste piiramine residendiriiigis olukorras, kus isik teenib enamuse oma tulust allikariigis, väldib mahaarvamiste topeltrakendamist. Eesti leiab, et piirang jälgib üldise huvi eesmärki ja on selle saavutamiseks sobiv.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 12.12.2013. EK leidis, et ELTL artiklit 49 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi niisuguste maksuõigusnormide kohaldamine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille tulemusel võetakse abikaasadel, kes elavad selles riigis ning saavad samal ajal tulu nii selles riigis kui ka teises liikmesriigis, võimalus saada konkreetne maksusoodustus selle andmise korra tõttu, samas kui kõnealustel abikaasadel oleks sellele soodustusele õigus, kui abikaasa, kelle tulu on suurem, ei saaks kogu oma tulu muus liikmesriigis.

11) C-84/12 Koushkaki (viisataotluse rahuldamise otsuse langetaja kaalutusõiguse ulatus viisaeeskirja alusel)

1. Vaidluse asjaolud

Eelotsuseasja põhiküsimuseks oli viisaotsuse langetaja kaalutusruumi ulatus viisaeeskirja raames. Täpsemalt soovis eelotsusetaotluse esitanud Saksamaa kohus teada, milline on viisaotsuse langetaja kaalutusruum selle hindamisel, kas on täidetud viisaeeskirja artiklis 21 sätestatud tingimused ning puuduvad artiklis 32 toodud viisa andmisest keeldumise alused.

2. Eesti seisukoht

Eesti leidis, et viisaeeskiri ei kohusta selle hindamisel, kas viisaeeskirja artikli 21 tingimused on täidetud ja puuduvad artiklis 32 sätestatud keeldumise alused, Schengeni viisat andma kaalutusõigust kasutamata. Viisaotsuse langetajal on viisaeeskirja sõnastusest ja eesmärkidest tulenevalt viisaeeskirja raames kaalutusõigus. Seega ei ole riigisisene õigusnorm, mis sätestab ametnikule viisade väljastamisel viisaeeskirja raames kaalutusõiguse, vastuolus viisaeeskirja nõuete ja mõttega. Kohus saab eelkõige hinnata, kas konsul võttis sisulise otsuse langetamisel arvesse kõiki olulisi asjaolusid, kuid ei tohiks teha sisulist otsust konsuli asemel.

3. Menetluse seis

EK tegi otsuse 19.12.2013. EK leidis, et pädevad ametiasutused võivad keelduda ühtse viisa andmisest ainult juhul, kui taotleja suhtes saab kohaldada mõnd viisaeeskirjas loetletud keeldumise põhjustest. Seega on viisaeeskirjas keeldumise põhjuste loetelu ammendav, nagu märkis oma seisukohtades ka Eesti. Kohtu sõnul on viisataotluse läbivaatajal selle hindamisel, kas mõni keeldumise põhjus konkreetsel juhul kohaldub või mitte, aga lai kaalutusruum. Lisaks järeltas kohus, et liikmesriigi pädevate ametiasutuste ühtse viisa andmise kohustuse eelduseks on tingimus, et ei ole põhjendatult alust kahelda taotleja kavatsuses lahkuda liikmesriikide territooriumilt enne taotletava viisa kehtivusaja lõppu. Viimaks vastas EK küsimusele, kas selline riigisisestest õigusaktides sisalduv säte, mis näeb ette, et kui viisaeeskirjas kehtestatud viisa andmise tingimused on täidetud, siis võivad pädevad ametiasutused taotlejale ühtse viisa väljastada (mitte ei pea väljastama), on vastuolus viisaeeskirjaga. Kohus märkis, et selline säte ei ole vastuolus viisaeeskirjaga, kui riigisisest õigusnormi tõlgendatakse võimalikult suures ulatuses kooskõlas viisaeeskirjaga.

3.2. Pooleli olevad eelotsusemenetlused, mille on algatanud teiste liikmesriikide kohtud (16)

1) C-512/11 ja C-513/11 Terveys- ja sotsiaalsüsteemi neuvottelujärjestö TSN jt

1. Vaidluse asjaolud

N. Kultarinta jäi peale tasustatud rasedus- ja sünnituspuhkuse lõppemist tasustamata lapsehoolduspuhkusele. Tasustamata lapsehoolduspuhkuse kasutamise ajal soovis N. Kultarinta katkestada oma lapsehoolduspuhkuse ning jääda uuesti rasedus- ja sünnituspuhkusele seoses järgmise lapse sünniga. Ta taotles tööandjalt rasedus- ja sünnituspuhkusel viibitava aja eest kollektiivlepingu kohaselt täies ulatuses töötasu maksmist 72 tööpäeva eest. Sellest tööandja aga keeldus põhjendusel, et uus rasedus- ja sünnituspuhkus oli alanud tasustamata lapsehoolduspuhkuse ajal. Nii ei olnud töösuhe enne sellele puhkusele jäämist kestnud

katkestusteta vähemalt kolm kuud. Kohtuasja C-513/11 Novamo asjaolud on sarnased. Soome kohtu esitatud eelotsusetaotluse keskmes oli küsimus, kas direktiividega 2006/54/EÜ ja 92/85/EMÜ on vastuolus sellised riigisisesed kollektiivlepingu tingimused, mille kohaselt tasustamata lapsehoolduspuhkusele rasedus- ja sünnituspuhkusele jäävale töötajale ei maksta kollektiivlepingu ette nähtud töötasu rasedus- ja sünnituspuhkusel viibitava aja eest.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi ei ole sellised riigisisesed tingimused vastuolus EL õigusega, sest tasustamata lapsehoolduspuhkusele rasedus- ja sünnituspuhkusele jääv isik on erinevas olukorras võrreldes aktiivselt töötava isikuga, kes jääb samasugusele puhkusele. Eesti tõi oma seisukohas välja, et ka direktiiv 92/85/EMÜ lubab siin riigisiseselt teatud tingimusi seada.

Kuigi Eestis ei ole sünnitushüvitise maksmine reguleeritud kollektiivlepingute alusel ega ole tööandja kohustus, võib EK otsus siiski mõjutada laiemalt liikmesriikide pädevust sotsiaalpoliitika ja -kindlustuse, aga ka tööturupoliitika vallas ja seda puudutavat õiguskorda.

3. Menetluse seis

Eesti esitas oma seisukohad kohtule 25.01.2012. Kohtuistung toimus 08.11.2012. Kohtujurist esitas oma ettepaneku 21.02.2013. Kohtujurist jõudis ettepanekus järeldusele, et direktiividega 92/85/EMÜ, 2006/54/EÜ ja 96/34/EÜ ei ole vastuolus riigisisesed kollektiivlepingu tingimused, mille kohaselt ei ole tasustamata lapsehoolduspuhkusele rasedus- ja sünnituspuhkusele jääval töötajal õigust saada rasedus- ja sünnituspuhkusel viibitava aja eest kollektiivlepingus ette nähtud töötasu, mis on suurem kui rasedus- ja sünnituspuhkust käsitlevates riigisiseses õigusaktides ette nähtud tasu. Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv. Kohtuotsus kuulutatakse 13.02.2014.

2) C-396/12 A.M. van der Ham (tahtliku rikkumise mõiste maaelu arengu toetuste ja otsetoetustega seotud vähendamiste ja väljaarvamiste kontekstis)

1. Vaidluse asjaolud

Hollandi valitsuse määruse järgi, millega võeti üle direktiiv 91/676/EMÜ, on keelatud loomasõnniku laotamine rohealadele ja põllumaadele, välja arvatud kui seda tehakse vähese kasvuhoonegaaside heitega. Van der Hami suhtes sissetulekutoetuse ja põllumajandusliku keskkonnatoetusega seoses tehtud kontrolli käigus tuvastati, et loomasõnnikut ei olnud laotatud vähese kasvuhoonegaaside heitega, ning vähendati talle antud põllumajanduslikku keskkonnatoetust 20% ulatuses. Vähendati seetõttu, et keeld laotada sõnnikut vähese kasvuhoonegaaside heitega on pikalt kehtinud ja seetõttu võis sellist rikkumist käsitleda tahtliku rikkumisena. Eelotsusetaotluse keskmes oli küsimus, kuidas mõista maaelu arengu toetuste ja otsetoetustega seotud vähendamiste ja väljaarvamiste kontekstis mõistet "tahtlik rikkumine". Kaebaja oli seisukohal, et teda ei saa tahtlikkuses süüdistada, kuna ta lasi heas usus teha töö põllumajandusteenuseid osutaval ettevõtjal.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei piisa rikkumise tahtlikuks pidamiseks üksnes objektiivsete asjaolude esinemisest (nõue on kehtinud pikka aega), vaid arvesse tuleb võtta ka subjektiivne element (mida saab üldjuhul hinnata ka objektiivsete asjaolude põhjal). Viimane

hõlmab Eesti hinnangul olukordi, kus isik on teadlik, et ta oma tegevuse või tegevusetusega rikub nõudeid ning ta soovib sellist tagajärge, kusjuures ebaselgest nõudest valesti arusaamine välistab ka rikkumise tahtlikkuse. Igal üksikjuhul peab liikmesriigi kohus tuvastama tahtlikkuse olemasolu, hinnates kõiki asjaolusid kogumis. Samuti tõi Eesti välja, et toetust saanud isikut ei saa süüdistada tahtlikus rikkumises, kui ta ei olnud teadlik kolmanda isiku poolt toimepandud rikkumisest. Samas võib vastutus tahtliku rikkumise eest kanduda toetuse saajale juhul, kui ta saab rikkumisest teada ja lihtsalt lepib sellega ega rakenda heastamismeetmeid.

3. Menetluse seis

Eesti esitas kirjalikud seisukohad 10.12.2012. Suuline istung toimus 24.01.13. Kohtujuristi ettepanek avaldati 24.10.2013. Kohtujurist leidis nagu Eestigi, et tahtlik rikkumine eeldab igal juhul, et teo toimepanijale on rikkumise toimepanemise võimalus teada ja ta möönab seda. Madalmaade suunistes loetletud kriteeriumid (näiteks see, et tegu on kaua kestnud poliitikaga) võib tema hinnangul, erinevalt Eesti kirjalikes seisukohtades väljatoodust, võtta aluseks, et ümberlükatavalt eeldada määruses nr 1782/2003/EÜ sätestatud nõuete tahtlikku rikkumist. Kohtujuristi seisukoha järgi saab määruse nr 1698/2005/EÜ alusel toetust saavat põllumajandustootjat süüdistada nõuete rikkumises, mille panid toime tema ülesandel tööd tegevad isikud, ainult siis, kui ta oli rikkumises ise süüdi. Tema süü võib eelkõige põhineda nende isikute valikul, juhendamisel või nende üle teostataval järelevalvel. Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv. Kohtuotsus kuulutatakse 27.02.2014.

3) C-400/12 MG (vangis olnud EL kodaniku väljasaatmine)

1. Vaidluse asjaolud

Ühendkuningriigi kohus küsis EK-lt direktiivi 2004/38/EÜ (mis käsitleb EL kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) artikli 28 lõike 3 punkti a tõlgendamise kohta. Peamiseks küsimuseks oli see, kas kuriteos süüdimõistetud liidu kodanikule karistuseks määratud vangistuse aeg katkestab vastuvõtvas liikmesriigis elamisperioodi, mis on nõutav selleks, et isikule laieneks kõrgema taseme kaitse väljasaatmise eest.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas seisukoha, mille kohaselt kuriteos süüdi mõistetud EL kodanikule määratud vangistuse aega ei tule arvestada vastuvõtvas liikmesriigis elamisperioodi hulka, mille põhjal arvestatakse seda, kas tal on tekkinud õigus kõrgema taseme kaitsele väljasaatmise eest.

3. Menetluse seis

Eesti esitas kirjalikud seisukohad kohtule 12.12.2012. Kohtuistung toimus 20.06.2013. Kohtuasi lahendatakse kohtujuristi ettepanekuta. Kohtuotsus kuulutatakse 16.01.2014.

4) C-424/12 Fatorie (pöördmaksustamine)

1. Vaidluse asjaolud

Rumeenia kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutab ühist käibemaksusüsteemi käsitleva direktiivi 2006/112/EÜ tõlgendamist. Keskseks küsimuseks oli see, kas direktiivi 2006/112/EÜ kohaselt on teenuse saajal õigus teenuse osutaja poolt väljastatud arve alusel maha arvata teenuse osutajale tasutud käibemaks, kui teenus kuulub lihtsustamismeetmete kohaselt

pöördmaksustamisele, kuid teenuse osutaja on arve valesti koostanud, jättes kohaldamata lihtsustamismeetmed. Lisaks soovis Rumeenia kohus teada, kas neutraalse maksustamise põhimõttega on kooskõlas, kui teenuse saajal ei lubata rakendada mahaarvamisõigust teenuse osutajale tasutud käibemaksu suhtes, juhul kui teenus kuulub pöördmaksustamisele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, et juhul kui teenuse saajal on käibemaksu arvestuse kohustus, siis direktiivi 2006/112/EÜ kohaselt ei saa teenuse saaja maha arvata teenuse osutaja poolt arvele märgitud käibemaksu, mille ta tasus teenuse osutajale. Teise küsimuse kohta esitas Eesti seisukoha, et neutraalse maksustamise põhimõtte lubab jätta kohaldamata käibemaksu mahaarvamisõiguse käibemaksu suhtes, mille maksukohustuslane tasus teenuse osutajale, kes oli arvele ekslikult märkinud käibemaksu. Seda ei mõjuta asjaolu, et maksuhaldur ei ole palunud teenuse osutajal valesti koostatud arvet parandada, mis on hiljem teenuse osutaja maksejõuetuse tõttu võimatu.

3. Menetluse seis

Eesti esitas oma kirjalikud seisukohad 31.12.2012. Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungiga ja kohtujuristi ettepanekuta. Kohtuotsus kuulutatakse 06.02.2014.

5) C-456/12 O (kolmandate riikide kodanike õigus elada EL-s)

1. Vaidluse asjaolud

Madalmaade kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mis puudutas direktiivi 2004/38/EÜ (EL kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) tõlgendamist. Täpsemalt on Euroopa Kohtult küsitud, millistel tingimustel kohaldub direktiiv liikmesriigi enda kodanikule ning tema kolmanda riigi kodanikust pereliikmele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas Euroopa Kohtule seisukohad, mille kohaselt direktiiv 2004/38/EÜ ei ole mõeldud liidu kodanike ja nende pereliikmete ühinemise reguleerimiseks liidu kodaniku päritoluriigis, vaid reguleerib eeskätt vaba liikumise õigust kasutavate teiste liikmesriikide kodanike ja nende pereliikmete õigusi. Eesti küll mõõnis, et direktiiv võib kohalduda ka liikmesriigi enda kodanikule, kui see kodanik on ka tegelikult mõne teise liikmesriigi territooriumil elanud. Mida saab pidada teises liikmesriigis elamiseks, tuleb hinnata iga konkreetse juhtumi korral eraldi.

3. Menetluse seis

Eesti esitas oma kirjalikud seisukohad 30.01.2013. Kohtuistung toimus 25.06.2013. Kohtujuristi ettepanek avaldati 12.12.2013. Kohtujurist leidis, et kuigi direktiiv 2004/38/EÜ ei ole liidu kodanikule tema kodakondsusriigis kohaldatav, kehtivad direktiivis sätestatud nõuded tagasi pöördunud liidu kodanikule kaudselt. Liidu kodanikku ei ole lubatud tema enda liikmesriigis kohelda kehvemini sellest, kuidas teda koheldi mõnes muus liikmesriigis. Siiski tuleb enne direktiivis sätestatud õiguste kohaldamist hinnata liidu kodaniku perekonnasidemeid, vaba liikumise õiguse teostamist ja põhjuslikku seost kolmanda riigi kodaniku elamisõiguse ja liidu kodaniku vaba liikumise õiguse teostamise vahel. Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv.

6) C- 457/12 S (kolmandate riikide kodanike õigus elada EL-s)

1. Vaidluse asjaolud

Madalmaade kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mis puudutas direktiivi 2004/38/EÜ (EL kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) tõlgendamist. Täpsemalt on Euroopa Kohtult küsitud, millistel tingimustel kohaldub direktiiv liikmesriigi enda kodanikule ning tema kolmanda riigi kodanikust pereliikmele.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas Euroopa Kohtule seisukoha, mille kohaselt direktiiv 2004/38/EÜ ei ole mõeldud liidu kodanike ja nende pereliikmete ühinemise reguleerimiseks liidu kodaniku päritoluriigis, vaid reguleerib eeskätt vaba liikumise õigust kasutavate teiste liikmesriikide kodanike ja nende pereliikmete õigusi. Eesti küll mõõnis, et direktiiv võib kohalduda ka liikmesriigi enda kodanikule, kui see kodanik on ka tegelikult mõne teise liikmesriigi territooriumil elanud. Mida saab pidada teises liikmesriigis elamiseks, tuleb hinnata iga konkreetse juhtumi korral eraldi.

3. Menetluse seis

Kohtujurist leidis 12.12.2013 avaldatud ettepanekus, et kuigi direktiiv 2004/38/EÜ ei ole liidu kodanikule tema kodakondsusriigis kohaldatav, kehtivad direktiivis sätestatud nõuded tagasi pöördunud liidu kodanikule kaudselt. Liidu kodanikku ei ole lubatud tema enda liikmesriigis kohelda kehvemini sellest, kuidas teda koheldi mõnes muus liikmesriigis. Siiski tuleb enne direktiivis sätestatud õiguste kohaldamist hinnata liidu kodaniku perekonnasidemeid, vaba liikumise õiguse teostamist ja põhjuslikku seost kolmanda riigi kodaniku elamisõiguse ja liidu kodaniku vaba liikumise õiguse teostamise vahel. Kohtujuristi ettepanek ei ole kohtule siduv.

7) C-104/13 Olainfarm (geneerilise ravimi tootja luba)

1. Vaidluse asjaolud

Läti kohtu esitatud eelotsuseasja põhiküsimus seisnes selles, kas geneerilise ravimi müügiloo taotleja saab müügilooataotluses viidata ravimile, mis on tunnistatud hästi tõestatud meditsiinilise kasutusega ravimiks ja mille kohta on müügiluba väljastatud (direktiivi 2001/83/EÜ artikli 10a alusel), kui originaalravimile. Samuti soovis eelotsusetaotluse esitanud Läti kohus teada, kas direktiivist 2001/83/EÜ tuleneb originaalravimi tootja subjektiivne õigus pöörduda kohtusse selle kontrollimiseks, kas geneerilise ravimi tootja viitas õiguspäraselt ja põhjendatult originaalravimi tootja registreeritud ravimile.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, et mõlemale eelotsuseküsimusele tuleb vastata jaatavalt. Kui lihtsustatud korra alusel (artikkel 10a) müügiloo saanud tootja ravimit ei saaks käsitada kui originaalravimit, siis oleks takistatud geneeriliste ravimite tootjate turuletulek nende ravimite toimeainete puhul, mille kohta on müügiluba antud artikli 10a korras. Teise eelotsuseküsimuse kontekstis rõhutas Eesti, et olukorras, kus müügiloo saamiseks on taotleja tõestanud, et ravimi toimeained on olnud ühenduses hästi tõestatud meditsiinilises kasutuses vähemalt kümme aastat (tegemata ise prekliinilisi või kliinilisi katseid või uuringuid), ei peaks kehtima müügiloo omanikule andmekaitseperiood.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

8) C-98/13 Blomqvist (intellektuaalomandi õiguse rikkumises kahtlustatavate kaupade suhtes võetavad meetmed)

1. Vaidluse asjaolud

Taani kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mis puudutab määruse 1383/2003 (teatavate intellektuaalomandi õiguste rikkumises kahtlustatavate kaupade suhtes võetava tollimeetme ja kõnealuseid õigusi rikkuvaks tunnistatud kaupade suhtes võetavate meetmete kohta) tõlgendamist. Eelotsusetaotluse keskmes on küsimus, kas tollimeetmete kohaldamiseks peab enne olema kaupa üldsusele levitatud või kaubandustegevuse käigus kasutatud.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas Euroopa Kohtule seisukoha, mille kohaselt ei pea määruse 1383/2003 kohaldamiseks olema enne kaupa üldsusele levitatud või kaubandustegevuse käigus kasutatud. Määruse kohaldamiseks piisab, et intellektuaalomandi õigust rikkuv kaup siseneb EL vabasse ringlusesse. Juhul kui kohus leiab, et enne tollimeetmete võtmist peaks kindlaks tegema, kas kaupa on varem üldsusele levitatud või kaubandustegevuse käigus kasutatud, muudaks see senist tolli praktikat. Raskendatud oleks internetikaubanduse korral intellektuaalset omandit rikkuva kauba levitamise tõkestamine.

3. Menetluse seis

Eesti esitas oma kirjalikud seisukohad 20.06.2012. Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungiga ja kohtujuristi ettepanekuta. Kohtuotsus kuulutatakse 06.02.2014.

9) C-107/13 FIRIN (sisendkäibemaksu mahaarvamine)

1. Vaidluse asjaolud

Bulgaaria kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mis puudutas direktiivi 2006/112/EÜ (ühise käibemaksusüsteemi kohta) tõlgendamist. Eelotsusetaotluse keskmes oli küsimus, kas näiliku tehingu korral mõjutab sisendkäibemaksu mahaarvamise õigust esiteks vastusoorituse tegemata jätmine ja teiseks asjaolu, et tarnijal ei olnud hiljem võimalik korrigeerida arvele märgitud käibemaksu summat.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei sõltu sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus vastusoorituse toimumisest, kui ostja teadis või pidi teadma, et tehing, mille alusel mahaarvamise õigust taotletakse, on seotud käibemaksupettusega. Lisaks leidis Eesti, et sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus ei ole sõltuvuses sellest, kas tarnijal oli võimalik korrigeerida arvele märgitud käibemaksu summat. Juhul kui kohus leiab, et sisendkäibemaksu mahaarvamise õiguse kontrollimisel peab lähtuma üksnes või peamiselt vastusoorituse olemasolust, siis võivad suureneda käibemaksupettused, sest paljude pettuste puhul on vastusooritus tõendatud. Pettuste arvu suurenemisele viib ka sisendkäibemaksu mahaarvamise sõltuvusse seadmine tarnija poolt arve korrigeerimisest. Pettuste suurenemine omakorda mõjub negatiivselt nii riigieelarvele kui ka maksumaksjatevahelisele konkurentsile.

3. Menetluse seis

Kohtujurist leidis oma 19.12.2013 avaldatud ettepanekus, et käibemaks muutub käibemaksudirektiivi kohaselt sissenõutavaks eeldusel, et maksustatav sooritus asjade tavapärase käigu juures tegelikult tehakse. Ettemaksu tasumise korral tuleb mahaarvamist korrigeerida, kui maksustatav sooritus jäetakse lõpuks tegemata. Sisendkäibemaksu mahaarvamise korrigeerimine ei sõltu vastava tasumisele kuuluva käibemaksu korrigeerimisest ega ettemaksu tagasimaksmisest. Kohtujuristi seisukoht ei ole kohtule siduv.

10) C-140/13 Altmann e.a (Finantsinspektsiooni konfidentsiaalsuskohustus)

1. Vaidluse asjaolud

Saksamaa kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mis puudutab finantsteenuseid osutavate ettevõtjate üle järelevalvet teostavate asutuste konfidentsiaalsusnõudeid, mis tulenevad direktiividest 2004/109/EÜ, 2006/48/EÜ ja 2009/65/EÜ. Eelotsusetaotluse keskmes oli küsimus, kas riigisiseste halduskohtumenetluse normidega, mille kohaselt võib kohus teha kaalutlusotsuse andmete avalikustamise kohta, võib eirata direktiivides sätestatud konfidentsiaalsusnõudeid.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas Euroopa Kohtule seisukoha, mille kohaselt tuleb arvestada viidatud direktiivides sätestatud järelevalveliste konfidentsiaalsusnõuetega. Selliste konfidentsiaalsusnõuete olemasolu ja nende järgimine on üheks keskseks asjaoluks, mis aitab vahetult kaasa finantsturu stabiilsusele ja usaldusväärssusele ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele. Vaieldamatult piiravad nimetatud konfidentsiaalsusnõuded kolmandate isikute üldist õigust hankida informatsiooni, kuid need piirangud on kaalukatel põhjustel ja üldise hüve kaitseks (sh finantsstabiilsus) vajalikud ning eesmärgipärased. Eesti on huvitatud õiguskindlusest ja jätkusuutlikkusest finantsjärelevalve valdkonnas ega pea põhjendatuks järelevalvelise konfidentsiaalsuskohustuse muutmist.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

11) C-219/13 K (e- ja audioraamatute vähendatud käibemaksu määr)

1. Vaidluse asjaolud

Soome kõrgeim halduskohus esitas EK-le eelotsuseküsimuse, milles soovis teada, kas nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ (käibemaksudirektiiv) artikli 98 lõike 2 esimese lõigu ja III lisa punktiga 6 on neutraalse maksustamise põhimõtet arvestades vastuolus riigisisised õigusnormid, mille alusel kohaldatakse trükitud raamatute suhtes vähendatud käibemaksu määr, kuid muul füüsilisel kandjal, nagu CD, CD-ROM või USB-mäluseade, olevate raamatute suhtes harilikku käibemaksumäär.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt ei ole neutraalse maksustamise põhimõtet arvestades EL õigusega vastuolus riigisisised õigusnormid, mille alusel kohaldatakse audio- ja e-raamatute suhtes harilikku käibemaksumäär, kuid trükitud raamatute suhtes vähendatud

käibemaksumäära. Eesti hinnangul ei ole trükitud raamatute ning audio- ja e-raamatute erinev maksustamine vastuolus neutraalse maksustamise põhimõttega, sest nende toodete olemus, omadused ja kasutustingimused on erinevad ning need ei konkureeri omavahel. Kui EK otsustaks vastupidiselt Eesti seisukohale, tuleks muuta Eesti õigusakte ja senist praktikat.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

12) C-144/13, C-154/13 ja C-160/13 VDP Dental Laboratory ja Staatssecretaris van Financiën jt (hambaproteesid)

1. Vaidluse asjaolud

Hollandi Ülemkohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mis puudutab direktiivi 2006/112/EÜ (ühise käibemaksusüsteemi kohta) tõlgendamist. Eelotsusetaotluse keskseks küsimuseks on, kuidas tõlgendada direktiivi 2006/112 artiklis 140 (ühendusesisese soetuse maksuvabastused) ja artiklis 143 (impordi maksuvabastused) kasutatud sõna „alati“ ning kuidas seda kohaldada artikli 132 (maksuvabastused teatavate tegevuste puhul avalikes huvides) suhtes.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt tuleb rakendada hambaproteeside ühendusesisesel soetamisel ja impordil maksuvabastust samal tingimusel, mis on hambaproteeside riigisisese käibe maksuvabastuse tingimuseks. Järgida tuleb neutraalse maksustamise põhimõtet, millega on vastuolus eelkõige omavahel konkureerivate sarnaste teenuste osutamise ja kaupade erinev kohtlemine käibemaksu seisukohast.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

13) C-347/13 ja C-353/13 Pickert jt (lennureisijate õigused)

1. Vaidluse asjaolud

Saksamaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotlused, mis puudutavad määruse 261/2004 (ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta) tõlgendamist. Esimeses kohtuasjas on peamiseks küsimuseks, kas erakorraline asjaolu määruse artikli 5 lõike 3 tähenduses peab olema vahetult seotud broneeritud lennuga. Teises kohtuasjas on peamiseks küsimuseks, kas kolmandate isikute poolt tekitatud kahju võib pidada erakorraliseks asjaoluks määruse artikli 5 lõike 3 tähenduses.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha ainult esimese kohtuasja kohta. Eesti leidis, et erakorraline asjaolu võib mõjutada ka mitut järjestikust lendu, kui lennuettevõtja suudab tõendada, et on võtnud kõik vajalikud meetmed konkreetse lennuki konkreetsele päevale planeeritud lendude hilinemiste või tühistamiste vältimiseks. Eesti seisukoht lähtus praegusest Tarbijakaitseameti praktikast. Eesti arvates võtab Eesti seisukoht parimal viisil arvesse nii tarbijate kui ka lennuettevõtjate huve.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

14) C-358/13 Markus D. (ravimi mõiste)

1. Vaidluse asjaolud

Saksamaa kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, mille põhiküsimus seisneb direktiivis 2001/83/EÜ sõnastatud ravimi mõiste tõlgendamises. Täpsemalt soovib ta EK hinnangut selle kohta, kas direktiivi 2001/83/EÜ artikli 1 punkti 2 alapunktis b viidatud ained või ainete kombinatsioonid, mis muudavad inimorganismi füsioloogilist talitlust, on käsitatavad ravimina vaid siis, kui nad on ravi seisukohast kasulikud või avaldavad organismi talitlusele vähemasti soodsat mõju.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, milles leidis, et aine ravimina määratlemise tingimuseks ei ole selle kasulikkus või soodne mõju. Aine või ainete kombinatsiooni ravimina klassifitseerimisel tuleb igal konkreetsel juhul arvestada kõikide toote omadustega kogumis, eriti toote koostist, farmakoloogilisi omadusi, sellistena nagu neid võib saadaolevate teaduslike andmete põhjal täheldada, kasutamiskiisi, kasutamiselatust, tarbijate teadlikkust tootest ja selle kasutamisega kaasneva võivaid ohte. Seega võib joobeseisundit tekitava psühhoaktiivse toimega aine, millega kaasnevad terviseriskid, olla samuti käsitatav ravimina direktiivi 2001/83/EÜ mõistes. Seda aga juhul, kui sellise järelduseni viib eelnev põhjalik aine omaduste analüüs.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

15) C-365/13 Ordre des architectes (arhitektide kutsekvalifikatsiooni nõuded)

1. Vaidluse asjaolud

Belgia kohus esitas EK-le eelotsusetaotluse, milles soovis teada, kas direktiiv 2005/36/EÜ keelab Belgia arhitektide liidul nõuda teistest liikmesriikidest pärit arhitektidelt kutsepraktika nõude täitmist selleks, et nad saaksid Belgias oma kutsealal tegutseda.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille järgi keelavad direktiivi 2005/36/EÜ asjaomased sätted Belgial nõuda teistest liikmesriikidest pärit isikutelt arhitektina tegutsemiseks kutsepraktika või kogemuse tingimuste täitmist, mida Belgia nõuab seal arhitektuuri eriala lõpetanud isikutelt. Eesti seisukoha esitamine on vajalik, sest Euroopa Kohtu lahendist sõltub, kas Eestist pärit arhitektid, kes siin saab oma kutsealal töötada, tuleb Belgias tegutsemiseks vastata Belgia kutsepraktika või kogemuse tingimustele. Eesti jaoks on oluline, et kohus tõlgendaks direktiivi 2005/36/EÜ selliselt, et arhitektid, kellel on ühes liikmesriigis arhitektina tegutsemise õigus saaksid arhitektina tegutseda ka teistes liikmesriikides.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud. Kohtuotsus tehakse kohtujuristi ettepaneku ja kohtuistungita.

16) C-491/13 Ben Alaya (kolmanda riigi üliõpilase elamisloa taotlus)

1. Vaidluse asjaolud

Saksamaa kohus esitas EK-le küsimuse direktiivi 2004/114/EÜ (kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil) tõlgendamise kohta. Peamiseks küsimuseks on see, kas direktiiv kohustab liikmesriike andma kaalutusõigust kasutamata loa riiki sisenemiseks, kui täidetud on direktiivis sätestatud tingimused.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt on elamisloa (viisa) väljastamine alati riigi kaalutusotsus. Kui EK otsustab Eesti seisukohale vastupidiselt, siis mõjutab see kehtivat välismaalaste seadust ja Eesti välismaalaste poliitikat.

3. Menetluse seis

Eesti esitas oma seisukohad 23.12.2013. Kirjalik menetlus ei ole veel lõppenud.

III. ARVAMUSED

1) Arvamused taotlus A-1/13 (Haagi lapsereõvi konventsioon)

1. Arvamused taotluse asjaolud

Arvamused taotluse keskmel oli küsimus, kas nõusoleku andmine kolmanda riigi ühinemiseks rahvusvahelise lapsereõvi tsiviilõiguslike küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooniga kuulub EL ainupädevusse.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt nõusoleku andmine kolmanda riigi ühinemiseks rahvusvahelise lapsereõvi tsiviilõiguslike küsimusi käsitleva 25. oktoobri 1980. aasta Haagi konventsiooniga ei kuulu EL ainupädevusse. Eesti arvamuse esitamine oli vajalik, sest EK arvamus mõjutab otseselt Eesti senist praktikat kolmandatele riikidele nõusoleku andmisel konventsiooniga ühinemiseks; samuti mõjutab see rahvusvahelisest lapsereõvist ohustatud laste õiguste tagamise ning huvide kaitsmise kiirust ning tõhusust.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud.

2) Arvamused taotlus A-2/13 (EL ühinemine EIÕK-iga)

1. Arvamused taotluse asjaolud

Euroopa Komisjon esitas EK-le 04.07.2013. aastal arvamused taotluse A-2/13 küsimusega, kas liidu ühinemist Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga käsitleva lepingu eelnõu on kooskõlas aluslepingutega.

2. Eesti seisukoht

Eesti esitas EK-le seisukoha, mille kohaselt EL ühinemist Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga käsitleva lepingu eelnõu on kooskõlas aluslepingutega. Samas toetasime Euroopa Liidu Nõukogu seisukohta tunnustada Euroopa Komisjoni arvamused taotlus vastuvõetamatuks selles osas, mis puudutab EL sisereegleid. Juhul kui EK leiab, et lepingu eelnõu üle otsustamiseks on vaja hinnata ka sisereegleid, toetame nõukogu taotlust menetlus peatada, kuni Euroopa Komisjon on sisereeglite eelnõud esitanud.

3. Menetluse seis

Kirjalik menetlus on lõppenud

IV. EFTA KOHUS

Eesti ei esitanud aastal 2013 seisukohti EFTA kohtusse jõudnud arvamuse andmise asjades. (sarnaneb menetluse poolest EK eelotsusemenetlusele).

V. STATISTIKA

1.1. Eesti osalusega uued menetlused EK-s, Üldkohtus ja EFTA kohtus

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Eelotsused	0	0	4	2	6	5	10	12	15	17
Otsesed kaebused, sh apellatsioonid	0	2	2	1	2	7	7	1	0	4
Menetluse astumine	2	2	1	0	1	0	0	0	2	7
Arvamused	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
EFTA kohus	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Kokku: 87	2	4	7	3	9	14	17	13	18	30

Tabelis esitatud statistika on koostatud selle põhjal, mis aastal Eesti on oma seisukoha esitanud.

1.2. Otsesed hagid, mille menetlus jätkus aastal 2013

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-240/13	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Vasturepliik 22.10.2013
C-241/13	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Vasturepliik 22.10.2013
C-493/13	Euroopa Komisjon vs. Eesti Vabariik	Eesti vastus 28.11.2013 Repliigi esitamise tähtaeg 13.01.2014
C-508/13	Eesti Vabariik vs. Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu	Eesti hagi 23.09.2013. Kostja vastuse tähtaja pikendamine kuni 23.12.2013. Märkuste esitamise tähtaeg 07.01.2014

1.3. Kohtuasjad, milles Eesti on menetlusse astunud aastal 2013

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-109/13	Euroopa Komisjon vs. Soome Vabariik	Registrist kustutatud 18.12.2013
C-111/13	Euroopa Komisjon vs. Soome Vabariik	Registrist kustutatud 18.12.2013
C-598/12	Euroopa Komisjon vs. Poola Vabariik	Registrist kustutatud 22.11.2013
C-55/13	Euroopa Komisjon vs. Poola Vabariik	Registrist kustutatud 18.12.2013
C-405/13	Euroopa Komisjon vs. Rumeenia	Vasturepliigi esitamise tähtaja pikendamine kuni 17.01.2014
C-406/13	Euroopa Komisjon vs. Rumeenia	Vasturepliigi esitamise tähtaja pikendamine kuni 17.01.2014
T-395/13	Miettinen vs. Euroopa Liidu Nõukogu	Hageja ja kostja märkused Eesti taotluse kohta menetlusse sekkumiseks 03.12.2013

1.4. Eelotsusemenetlused, milles Eesti on esitanud seisukoha ning mis on pooleli 31.12.13 seisuga või lõpetati aasta 2013 jooksul

Kohtuasja number	Pooled	Menetluse staadium
C-221/11	Demirkan (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuotsus 24.09.2013
C-243/11	RVS Levensverzekeringen (eelotsust taotlev kohus: Belgia)	Kohtuotsus 21.02.2013
C-512/11 ja C-513/11	Terveys- ja sosiaaialan neuvottelujärjestö TSN jt (eelotsust taotlev kohus: Soome)	Kohtujuristi ettepanek 21.02.2013
C-527/11	Ablessio (eelotsust taotlev kohus: Läti)	Kohtuotsus 14.03.2013
C-604/11	Genil 48 S.L. et Comercial Hostelera de Grandes Vinos S.L. (eelotsust taotlev kohus: Hispaania)	Kohtuotsus 30.05.2013
C-657/11	Belgian Electronic Sorting Technology (eelotsust taotlev kohus: Belgia)	Kohtuotsus 11.07.2013
C-22/12	Hassová (eelotsust taotlev kohus: Slovakkia)	Kohtuotsus 24.10.2013

C-84/12	Koushkaki (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kohtuotsus 19.12.2013
C-109/12	Laboratoires Lyocentre (eelotsust taotlev kohus: Soome)	Kohtuotsus 03.10.2013
C-222/12	A. Karuse (eelotsust taotlev kohus: Eesti)	Kirjalikud märkused 31.10.2012. Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungita ja kohtuasi lahendatakse ilma kohtujuristi ettepanekuta
C-273/12	Harry Winston (eelotsust taotlev kohus: Prantsusmaa)	Kohtuotsus 11.07.2013
C-292/12	Ragn-Sells (eelotsust taotlev kohus: Eesti)	Kohtuotsus 12.12.2013
C-303/12	Imfeld et Garcet (eelotsust taotlev kohus: Belgia)	Kohtuotsus 12.12.2013
C-321/12	van der Helder et Farrington (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kohtuotsus 10.10.2013
C-396/12	van der Ham et van der Ham-Reijersen van Buuren (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kohtujuristi ettepanek 24.10.2013
C-400/12	MG (eelotsust taotlev kohus: Ühendkuningriik)	Kohtuistung 20.06.2013. Kohtuasi lahendatakse ilma kohtujuristi ettepanekuta. Kohtuotsus kuulutatakse 16.01.2014
C-424/12	Fatorie (eelotsust taotlev kohus: Rumeenia)	Kirjalikud märkused 21.03.2013. Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungita. Kohtuasi lahendatakse ilma kohtujuristi ettepanekuta
C-456/12	O (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kohtujuristi ettepanek 12.12.2013
C-457/12	S (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kohtujuristi ettepanek 12.12.2013
C-561/12	Nordecon ja Ramboll Eesti (eelotsust taotlev kohus: Eesti Riigikohus)	Kohtuotsus 05.12.2013
C-583/12	Sintax Trading (eelotsust taotlev kohus: Eesti Riigikohus)	Kirjalikud märkused 25.06.2013. Kohtuotsus tehakse ilma kohtuistungita
C-3/13	Baltic Agro (eelotsust taotlev kohus: Eesti, Tartu Ringkonnakohus)	Kirjalikud märkused 04.07.2013
C-104/13	Olainfarm (eelotsust taotlev kohus: Läti)	Kirjalikud märkused 09.09.2013
C-98/13	Blomqvist (eelotsust taotlev kohus: Taani)	Kohtuotsus kuulutatakse 06.02.2013

C-107/13	FIRIN (eelotsust taotlev kohus: Bulgaaria)	Kohtujuristi ettepanek 19.12.2013
C-562/12	Liivimaa Lihaveis (eelotsust taotlev kohus: Eesti, Tartu Ringkonnakohus)	Kohtuistung 04.12.2013. Kohtujuristi ettepanek esitatakse 13.03.2014
C-140/13	Altmann e.a. (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kirjalikud märkused 11.11.2013
C-219/13	K (eelotsust taotlev kohus: Soome)	Kirjalikud märkused 30.10.2013
C-144/13, C-154/13 ja C-160/13	VDP Dental Laboratory ja Staatssecretaris van Financiën jt (eelotsust taotlev kohus: Madalmaad)	Kirjalikud märkused 15.11.2013
C-347/13 ja C-353/13	Pickert jt. (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Eesti seisukohad 09.10.2013
C-358/13	D. (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Kirjalikud märkused 19.12.2013
C-365/13	Ordre des architectes (eelotsust taotlev kohus: Belgia)	Kirjalikud märkused 15.11.2013
C-175/13	Liivimaa Lihaveis (eelotsust taotlev kohus: Eesti Riigikohus)	Kirjalikud märkused 14.10.2013. Taotlus suulise istungi korraldamiseks 31.10.2013
C-491/13	Ben Alaya (eelotsust taotlev kohus: Saksamaa)	Eesti seisukohad 23.12.2013

1.5. Arvamused

Arvamused taotluse number	Sisu	Menetluse staadium
A-1/13	Arvamused taotlus, mille esitas Euroopa Komisjon ELTL artikli 218 lõike 11 alusel (Haagi lapseröövi konventsioon)	Kirjalikud märkused 28.11.2013
A-2/13	Arvamused taotlus, mille esitas Euroopa komisjon ELTL artikli 218 lõike 11 alusel (EL ühinemine EIÕK-iga)	Eesti seisukohad 16.10.2013

2. OSA

ÜLEVAADE EESTI VASTU ALGATATUD RIKKUMISMENETLUSTEST

Esimeses peatükis on antud kokkuvõtlik ülevaade kõigist Eesti vastu algatatud rikkumismenetlustest, sealhulgas esitatakse üldine statistika rikkumismenetluste algatamise ja lõpetamise kohta aastate ja ministeeriumide kaupa ning valdkonniti.

Teine peatükk annab ülevaate kõikidest 31.12.2013 seisuga pooleli olevatest ja 2013. aastal lõpetatud rikkumismenetlustest.

I. ÜLDINE INFORMATSIOON RIKKUMISMENETLUSE KOHTA

Komisjon valvab EL õiguse rakendamise ja ülevõtmise järele. Üheks järelevalve teostamise viisiks on rikkumismenetlus, mille komisjon võib algatada ELTL artikli 258 alusel, kui ta on arvamusel, et liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust.

Rikkumismenetluse algatamiseks saadab komisjon ametliku kirja, millele võib järgneda põhjendatud arvamus, kui liikmesriik ei ole oma vastuses komisjonile näidanud, et rikkumist tegelikult ei ole või et see on kõrvaldatud. Kui põhjendatud arvamusele vastamise tähtajal rikkumine komisjoni arvates endiselt kestab, võib ta algatada kohtumenetluse, et EK tuvastaks EL õiguse rikkumise liikmesriigi poolt. Rikkumismenetluse etappe on põhjalikumalt kirjeldatud 2009-2010 ülevaates.

Kohtuotsusega tuvastatud rikkumise peab liikmesriik väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kõrvaldama võimalikult kiiresti. Vastasel korral võib komisjon alustada uut rikkumismenetlust kohtuotsuse täitmata jätmise tõttu, ning seda juba ELTL artikli 260 lõike 2 alusel. Pärast ametliku kirja etappi võib komisjon uuesti EK poole pöörduda, siis juba nõudega määrata liikmesriigile trahv põhisumma või karistusmaksena.

Oluline on silmas pidada, et direktiivi ülevõtmise hilinemise asjades on võimalik trahv ELTL artikli 260 lõike 3 alusel määrata juba esimeses kohtuotsuses. Siinjuures on põhisumma määramine alati põhimõtteliselt võimalik juhul, kui riik ei ole põhjendatud arvamusele vastamise ajaks direktiivi üle võtnud.

1. Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused: üldine statistika

Alates Eesti ühinemisest EL-ga on komisjon ELTL artikli 258 alusel 31.12.2013 seisuga Eesti vastu algatanud 374 rikkumismenetlust, millest 349 on lõpetatud ja 25 pooleli. 2013. aastal algatati viie võrra rohkem uusi rikkumismenetlusi kui eelnenud aastal (2012. aastal kokku 11, siis 2013. aastal kokku 16). Aastaga lõpetati 15 rikkumismenetlust.

Rikkumismenetluste algatamine aastate kaupa

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mitteõigeaegne ülevõtmine	72	50	38	34	21	18	21	28	5	11
Sisuline rikkumine	3	9	10	14	11	8	5	5	6	5
Kokku	75	59	48	48	32	26	26	33	11	16
Kokku 2004-2013:	374									

Rikkumismenetluste lõpetamine aastate kaupa

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mitteõigeaegne ülevõtmine	0	98	42	33	24	22	14	23	21	7
Sisuline rikkumine	0	3	5	6	6	13	8	14	2	8
Kokku	0	101	47	39	30	35	22	37	23	15
Kokku 2004-2013:	349									

Kõik algatatud rikkumismenetlused ministriumide ja staadiumide kaupa 2004-2013

Ministrium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud
Haridus- ja Teadusministrium (HTM)	7	2	0	6
Justiitsministrium (JUM)	12	4	0	12
Keskkonnaministrium (KEM)	67	35	6	59
Kultuuriministrium (KUM)	4	2	0	4
Majandus- ja Kommunikatsiooniministrium (MKM)	92	26	9	82
Põllumajandusministrium (PÕM)	55	0	0	55
Rahandusministrium (RAM)	69	13	2	66
Siseministrium (SIM)	14	5	0	14
Sotsiaalministrium (SOM)	51	19	4	49
Välisministrium (VM)	3	0	0	2
Kokku	374	106	21	349

Ülaltoodud tabelist on näha, et rikkumismenetlusi on kaheksa aasta jooksul kõige rohkem algatatud MKM (92, millest 10 on veel lõpetamata), RAM (69, millest 3 on lõpetamata), KEM (67, millest lõpetamata on 8) ja PÕM (55, kõik on lõpetatud) haldusalas.

Enamikus EK-sse jõudnud rikkumismenetlustes on tegemist olnud direktiivi mitteõigeaegse ülevõtmisega. Kõige rohkem on EK-ni jõudnud MKM (9) ja KEM (6) valitsemisalas olevaid rikkumismenetlusi.

2. Rikkumiste laad ja põhilised valdkonnad

Alates 2004. aastast Eesti vastu algatatud rikkumismenetlused puudutavad suures osas direktiivide mitteõigeaegset ülevõtmist (298). Ülejäänud 76 on sisulised rikkumismenetlused, mille komisjon on algatanud direktiivide mittenõuetekohase ülevõtmise, aluslepingute sätete või muude EL õigusaktide sisulise rikkumise küsimuses.

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2013: mitteõigeaegsed ülevõtmised

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Poleeli
HTM	7	2	0	6	1
JUM	6	0	0	6	0
KEM	36	18	3	32	4
KUM	3	2	0	3	0
MKM	72	18	5	65	7
PÕM	55	0	0	55	0
RAM	60	9	1	59	1
SIM	13	4	0	13	0
SOM	44	14	4	43	1
VM	2	0	0	2	0
Kokku	298	67	13	284	14

Kõik algatatud rikkumismenetlused 2004-2013: sisulised rikkumismenetlused

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus	Lõpetatud	Poleeli
HTM	0	0	0	0	0
JUM	6	4	0	6	0
KEM	31	17	3	27	4
KUM	1	0	0	1	0
MKM	20	8	4	17	3
PÕM	0	0	0	0	0
RAM	9	4	1	7	2
SIM	1	1	0	1	0
SOM	7	5	0	6	1
VM	1	0	0	0	1
Kokku	76	39	8	65	11

II. RIKKUMISMENETLUSED AASTAL 2013

Ülevaate selles peatükis käsitletakse 31.12. 2013. aasta seisuga pooleli olevaid ning aastal 2013 lõpetatud rikkumismenetlusi. Pooleli olevaid rikkumismenetlusi on 25, millest 14 on ametliku kirja etapis, 8 põhjendatud arvamuse etapis ning 3 puhul on esitatud hagi kohtusse.

Pooleli olevad rikkumismenetlused ministeeriumide ja etappide kaupa:

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	1	0	0
JUM	0	0	0
KEM	4	4	0
KUM	0	0	0
MKM	5	2	3
PÕM	0	0	0
RAM	2	1	0
SIM	0	0	0
SOM	1	1	0
VM	1	0	0
Kokku	14	8	3

Pooleli olevast 25 rikkumismenetlusest 14 puudutavad direktiivide ülevõtmise hilinemist ning 11 puhul on tegu sisuliste etteheidetega. Kokku on rikkumismenetlusi 31.12.2013. aasta seisuga pooleli kõige rohkem MKM (10), KEM (8) ja RAM (3) haldusalas.

Järgnevalt käsitletakse menetlusetapi järgi kõigepealt kõiki mitteõigeaegset ülevõtmist puudutavaid rikkumismenetlusi, seejärel kõiki sisulisi rikkumismenetlusi.

1. Direktiivide mitteõigeaegne ülevõtmine

1.1. Pooleli olevad rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades

1	Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
	HTM	1	0	0
	JUM	0	0	0
	KEM	2	2	0
	KUM	0	0	0
	MKM	3	2	2
	PÕM	0	0	0
	RAM	1	0	0
	SIM	0	0	0
	SOM	1	0	0
	VM	0	0	0
	Kokku	8	4	2

Nagu tabelist nähtub, on mitteõigeaegse ülevõtmise tõttu algatatud rikkumismenetlusi pooleli enim MKM (7) valitsemisalas. Lisanduvad 4 menetlust KEM (menetlustes 2013/0114 ja 2013/0115 esitas komisjon 2013. a. jooksul nii ametliku kirja kui põhjendatud arvamuse), 1 HTM, 1 RAM ja 1 SOM valitsemisalas. JUM, KUM, PÕM, SIM ja VM valitsemisalas ei ole algatatud ühtki rikkumismenetlust direktiivide ülevõtmise hilinemise tõttu.

Järgnevalt on rikkumismenetlused välja toodud ükshaaval menetluse seisu järgi: kõigepealt Eestile aasta jooksul esitatud ametlikud kirjad, seejärel põhjendatud arvamused ja viimaks kohtu etapis olevad asjad.

1.1.1. Ametlikud kirjad (10)

Rikkumismenetlus nr 2011/0751 (MKM) – direktiiv 2009/18/EÜ, millega kehtestatakse meretranspordi sektoris toimunud õnnetusjuhtumite juurdmise põhimõtted ning muudetakse nõukogu direktiivi 1999/35/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/59/EÜ. Direktiiv on võetud üle 07.12.2011 jõustunud meresõiduohutuse seaduse muudatustega ning 01.01.2011 jõustunud isikuandmete kaitse seadusega.

Rikkumismenetlus nr 2013/0114 (KEM) – direktiiv 2012/50/EL, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamise eesmärgil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/65/EL III lisa seoses pliisisaldusega rakenduste suhtes tehtava erandiga. Eesti vastus mitteõigeaegse ülevõtmise kohta on esitatud järgmise rikkumismenetluse (2013/0115) all.

Rikkumismenetlus nr 2013/0115 (KEM) – direktiiv 2012/51/EL kaadmiumisisaldustega rakenduste suhtes. Eesti vastas komisjonile, et direktiivide 2012/50/EL ja 2012/51/EL ülevõtmine on hilineanud, sest riik plaanib need üle võtta koos komisjoni delegeeritud direktiivi ülevõtmisega, mis käsitleb plii ja kaadmiumi piiranguid mootorsõidukites ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/53/EÜ (kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta) II lisa. Eesti ootab direktiivi 2000/53/EÜ muudatuste avaldamist Euroopa Liidu Teatajas, et siis menetleda ühe määruse muutmise eelnõu, mis võtab kolm delegeeritud direktiivi üheaegselt üle. Eesti võtab direktiivi üle keskkonnaministri määruse „Probleemtoodete kohta kehtestatud keeldude ja piirangute rakendamise tähtajad ning probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid“ muutmise määrusega. Komisjon ei pidanud vastust ammendavaks ning esitas Eestile 18.10.2013 mõlemas rikkumismenetluses põhjendatud arvamuse.

Rikkumismenetlus nr 2013/0300 (RAM) – direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010. Eesti on komisjoni teavitanud direktiivi osalisest ülevõtmisest. Direktiivi nende sätete ülevõtmiseks, mis lubavad välisriikides asutatud alternatiivfondide valitsejatel oma fondide osakuid või aktsiaid Eestis pakkuda, võeti 20.06.2013 vastu finantsinspektsiooni seaduse ja investeerimisfondide seaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus. Direktiivi ülejäänud sätted võetakse üle 2014. aasta I kvartalis krediitiasutuste seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga ning rahandusministri määrusega.

Rikkumismenetlus nr 2013/0301 (KEM) – direktiiv 2013/28/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/53/EÜ (kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta) II lisa. Direktiiv on üle võetud keskkonnaministri määrusega „Probleemtoodete kohta kehtestatud keeldude ja piirangute rakendamise tähtajad ning probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid”, mis jõustus 9.11.2013. Direktiiv on komisjoni teavitusbasis märgitud täielikult ülevõetuks.

Rikkumismenetlus nr 2013/0365 (SOM) – direktiiv 2012/26/EL, millega muudetakse seoses ravimiohutuse järelevalvega direktiivi 2001/83/EÜ. Direktiiv on ülevõtmisel ning võetakse üle ravimiseaduse muutmise seadusega, mille eelnõu on Riigikogu menetluses.

Rikkumismenetlus nr 2013/0366 (KEM) – direktiiv 2013/2/EL, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 94/62/EÜ (pakendite ja pakendijäätmete kohta) I lisa. Direktiiv on ülevõtmisel ning võetakse üle pakendiseaduse muutmise seadusega, mille eelnõu on Riigikogu menetluses.

Rikkumismenetlus nr 2013/0367 (MKM) – direktiiv 2013/15/EL, millega kohandatakse teatavaid direktiive kaupade vaba liikumise valdkonnas seoses Horvaatia Vabariigi ühinemisega. Eesti sai komisjonilt vastamiseks pikendust ja saadab oma seisukohad komisjonile 2014. aasta märtsis ning eeldab, et vastamise ajaks on direktiiv täielikult üle võetud.

Rikkumismenetlus nr 2013/0368 (MKM) – direktiiv 2013/22/EL, millega kohandatakse teatavaid direktiive transpordipoliitika valdkonnas seoses Horvaatia Vabariigi ühinemisega. Direktiiv on täielikult üle võetud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse „Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise tingimused ja kord“ muutmise määruse ning „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ muutmise määrusega. Määrused jõustuvad 01.02.2016.

Rikkumismenetlus nr 2013/0369 (HTM) – direktiiv 2013/25/EL millega kohandatakse teatavaid direktiive asutamisõiguse ja teenuste osutamise vabaduse valdkonnas seoses Horvaatia Vabariigi ühinemisega. Direktiiv on üle võetud järgmiste määruste muutmisega: Vabariigi valitsuse määrus „Euroopa Liidu liikmesriigis täieõigusliku advokaadina tegutsemise õigust andvate kutsenimetuste loetelu kehtestamine“, sotsiaalministri määrus „Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu ja kvalifikatsiooni vastavuse hindamise kord“, sotsiaalministri määrus „Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis proviisori kvalifikatsiooni omandamist tõendavate dokumentide loetelu ja kvalifikatsiooni vastavuse hindamise kord“, põllumajandusministri määrus „Veterinaararsti tegevusloa andmise aluseks olevate Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu“, majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus „Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis ja Šveitsis arhitekti kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu“. Määrused jõustuvad hiljemalt 2014. aasta jaanuaris.

1.1.2. Põhjendatud arvamused (4)

Rikkumismenetlus nr 2011/0089 (MKM) – direktiiv 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta. Eesti nõustus osaliselt komisjoni etteheidetega direktiivi mitteõigeaegse ülevõtmise kohta ning vastas, et direktiivi nõuetekohaseks ülevõtmiseks täiendatakse vedelkütuste seadust, kehtestatakse majandus- ja kommunikatsiooniministri käskkiri „Taastuvenergia tegevuskava aastani 2020“ eesmärkide täitmise jälgimise ning taastuvenergia osakaalude arvestamise juhend“ ning muudetakse majandus- ja kommunikatsiooniministri määrust „Nõuded vedelkütusele“.

Rikkumismenetlus nr 2012/0345 (MKM) – direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta. Eesti nõustus osaliselt komisjoni kriitikaga ülevõtvate meetmetega hilinemise kohta. Vastuses näitas Eesti komisjonile, millised kehtivad aktid direktiivi üle võtavad, ning teatas, et veelgi suurema õigusselguse ja -kindluse huvides muudetakse ka majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusi „Elamute energiaauditi aruande vorminõuded ja väljastamise kord“, „Elamute energiaauditi aruande vorminõuded ja väljastamise kord“, „Energiamärgise vorm ja väljaandmise kord“ ja „Nõuded ehitusprojektile“ ning täiendatakse Vabariigi Valitsuse määrust „Energiatõhususe miinimumnõuded“. Eesti lubas vajalike õigusaktide muudatused teha 2014. aasta I kvartali jooksul.

Rikkumismenetlus nr 2013/0114 (KEM) – direktiiv 2012/50/EL, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamise eesmärgil direktiivi 2011/65/EL III lisa seoses pliisisaldusega rakenduste suhtes tehtava erandiga. Eesti vastus mitteõigeaegse ülevõtmise kohta esitatakse järgmise rikkumismenetluse (2013/0115) all.

Rikkumismenetlus nr 2013/0115 (KEM) – direktiiv 2012/51/EL kaadmiumisisaldustega rakenduste suhtes. Eesti vastas komisjoni 18. oktoobril 2013 esitatud põhjendatud arvamustele, et direktiivid 2012/50/EL ja 2012/51/EL on täielikult üle võetud keskkonnaministri määruse „Probleemtoodete kohta kehtestatud keeldude ja piirangute rakendamise tähtajad ning probleemtoodetes ohtlike ainete sisalduse piirnormid“ muutmise määrusega, mis avaldati novembris 2013.

1.1.3. Hagid (2)

Kohtuasi C-240/13 rikkumismenetluses nr 2011/1039 (MKM) – direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ. Eesti on komisjoni teavitanud direktiivi täielikust ülevõtmisest elektrituruseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis võeti Riigikogus vastu 06.06.2012, ning teiste õigusaktidega, mis on kantud komisjoni direktiivide ülevõtmisest teavitamise andmebaasi. Komisjon Eesti seisukohtadega ei nõustunud ning palus muu hulgas kohtul mõista Eestile direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse rikkumise eest karistusmaks 5068,8 eurot päevas alates kohtuotsuse tegemise päevast kuni rikkumise kõrvaldamiseni. Vastuses komisjoni hagiavaldustele tõi Eesti välja, et esmalt tuleks hagi lugeda vastuvõetamatuks, kuid kui see vastu võetakse, vaidleb Eesti vastu komisjoni põhjendustele direktiivi ülevõtmata jätmise kohta. Kohtumenetluse ajal peab Eesti komisjoniga konsultatsioone

ning töötab välja seaduseelnõu direktiivide ülevõtmise puudujääkide kõrvaldamiseks, eesmärgiga saavutada võimaluse korral hagide tagasivõtmine komisjoni poolt.

Kohtuasi C-241/13 rikkumismenetluses nr 2011/1040 (MKM) – direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ. Eesti on komisjoni teavitanud direktiivi täielikust ülevõtmisest maagaasiseaduse muutmise seadusega, mis võeti vastu 06.06.2012, ning teiste õigusaktidega, mis on kantud komisjoni direktiivide ülevõtmisest teavitamise andmebaasi. Komisjon Eesti seisukohtadega ei nõustunud ning palus muu hulgas kohtul mõista Eestile direktiivi ülevõtmise meetmetest teatamise kohustuse rikkumise eest karistusmaks 4224 eurot päevas alates otsuse tegemise päevast kuni rikkumise kõrvaldamiseni. Vastuses komisjoni hagiavaldustele tõi Eesti välja, et esmalt tuleks hagi lugeda vastuvõetamatuks, kuid kui see vastu võetakse, vaidleb Eesti vastu komisjoni põhjendustele direktiivi ülevõtmata jätmise kohta. Kohtumenetluse ajal peab Eesti komisjoniga konsultatsioone ning töötab välja seaduseelnõu direktiivi ülevõtmise puudujääkide kõrvaldamiseks, eesmärgiga saavutada võimaluse korral hagi tagasivõtmine komisjoni poolt.

1.2. Lõpetatud rikkumismenetlused mitteõigeaegse ülevõtmise asjades

1.2.1. Kohtueelse menetluse jooksul lõpetatud menetlused (7)

Rikkumismenetlus nr 2010/0063 (KEM) – direktiiv 2009/29/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ, et täiustada ja laiendada ühenduse kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi. 12.07.2011. aasta seisuga olid üle võetud need direktiivi sätted, mis tuli üle võtta tähtajaks 31.12.2009. Direktiiv võeti üle välisõhu kaitse seaduse muutmise seadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega "Kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteemi kuuluvate käitajate tegevusalade loetelu" ja keskkonnaministri määrusega nr 44 "Kasvuhoonegaaside heitkoguste ühikutega kauplemise kord".

Rikkumismenetlus nr 2011/0752 (KEM) – direktiiv 2009/31/EÜ, milles käsitletakse süsinikdioksiidi geoloogilist säilitamist ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 85/337/EMÜ ja direktiive 2000/60/EÜ, 2001/80/EÜ, 2004/35/EÜ, 2006/12/EÜ, 2008/1/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1013/2006. Komisjoni on 02.01.2012. aasta seisuga teavitanud direktiivi täielikust ülevõtmisest. Ülevõtvateks õigusaktideks on Vabariigi Valitsuse jäätmeseaduse muutmise seadus, välisõhu kaitse seaduse, keskkonnamõju hindamise ja keskkonna juhtimissüsteemi seaduse, keskkonnavastutuse, maapõue seaduse, saastuse komplekse vältimise ja kontrollimise seaduse ning veeseaduse muutmise seadused. Lisaks kehtestati kohe pärast seaduste muudatuste jõustumist Vabariigi Valitsuse 07.05.2002. aasta määruse nr 150 „Keskkonnakompleksluba nõudvate alltegevusvaldkondade ja künnisvõimsuste kehtestamine ning olemasolevate käitiste käitajate poolt kompleksloa taotluste esitamise tähtaegade kehtestamine“ muudatus ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. aasta määruse nr 224 “Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust, täpsustatud loetelu” muudatus.

Rikkumismenetlus nr 2011/2194 (MKM) – direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks. Direktiiv on praeguseks täielikult üle võetud toote nõuetele vastavuse seadusega, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi määrusega „Energiamõjuga toodete tähistamise, teabega

varustamise ja vastavushindamise üldised nõuded“ ning teiste vastavustabelis välja toodud õigusaktidega.

Rikkumismenetlus nr 2012/0040 (RAM) – direktiiv 2010/78/EL, millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ, 2002/87/EÜ, 2003/6/EÜ, 2003/41/EÜ, 2003/71/EÜ, 2004/39/EÜ, 2004/109/EÜ, 2005/60/EÜ, 2006/48/EÜ, 2006/49/EÜ ja 2009/65/EÜ seoses Euroopa Järelevalveasutusele (Euroopa Pangandusjärelevalve), Euroopa Järelevalveasutusele (Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionidejärelevalve) ning Euroopa Järelevalveasutusele (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) antud volitustega. Direktiiv on praeguseks täielikult üle võetud investeerimisfondide seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis võeti vastu 07.03.2012.

Rikkumismenetlus nr 2012/0262 (MKM) – direktiiv 2010/65/EL, milles käsitletakse liikmesriikide sadamatesse sisenevate ja neist väljuvate laevade teavitusformaalsusi ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/6/EÜ. Direktiiv on Eesti õiguskorda üle võetud 01.07.2013 jõustunud meresõiduohutuse seaduse ja sadamaseaduse muutmise seadusega, majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega “Elektroonilise mereinfosüsteemi põhimäärus“ ning teiste rakendusaktidega.

Rikkumismenetlus nr 2013/0112 (KEM) – direktiiv 2011/62/EL inimtervishoius kasutatavate ravimite kohta seoses vajadusega vältida võltsitud ravimite sattumist seaduslikku tarneahelasse. Direktiiv on üle võetud ravimiseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega, mis avaldati 17.04.2013 Riigi Teatajas. Samuti muudeti direktiivi ülevõtmiseks kümnet sotsiaalministri määrust ja ühte Vabariigi Valitsuse määrust. Komisjoni teavitati direktiivi ülevõtmisest 10.05.2013.

Rikkumismenetlus nr 2013/0113 (SOM) – direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta. Direktiiv on üle võetud juunis 2013 jõustunud tööstusheidete seaduse ning 14 keskkonnaministri määruse ja ühe Vabariigi valitsuse määrusega.

2. Sisulised rikkumismenetlused

Käesolevas osas on välja toodud sisulised rikkumismenetlused. Esmalt on 11 pooleli olevat menetlust esitatud tabelina ning seejärel ükshaaval menetlusetapi järgi. Punktis 2.2 on esitatud 8 aastal 2013 lõpetatud menetlust.

2.1. Pooleli olevad sisulised rikkumismenetlused

Ministeerium	Ametlik kiri	Põhjendatud arvamus	Kohus
HTM	0	0	0
JUM	0	0	0
KEM	2	2	0
KUM	0	0	0
MKM	2	0	1
PÕM	0	0	0
RAM	1	1	0
SIM	0	0	0
SOM	0	1	0
VM	1	0	0
Kokku	6	4	1

Tabelist on näha, et sisulisi rikkumismenetlusi on pooleli kõige rohkem KEM (4) ja MKM (3) valitsemisalas.

2.1.1. Ametlikud kirjad (6)

Rikkumismenetlus nr 2011/2011 (MKM) – komisjon leidis 15.03.2011 ametlikus kirjas, et Venemaa Föderatsiooni suhtes Eesti Vabariigi valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise lennunduskokkuleppega rahvusvahelisi kohustusi võttes ja neid jätkuvalt kehtivaks tunnistades ei ole Eesti täitnud EL õigusest tulenevaid kohustusi. Eesti tunnistas 15.07.2011 vastuses vajadust viia lennunduskokkulepe vastavusse EL õigusega.

Rikkumismenetlus nr 2012/2135 (RAM) – komisjon saatis 25.01.2013 Eestile ametliku kirja, milles teatas, et Eesti alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses sätestatud müügipiirang ei ole kooskõlas direktiiviga 2008/118/EÜ ning proportsionaalsuse põhimõttega. Eesti seaduse kohaselt ei saa uute maksumärkide kasutuselevõtmisest kolme kuu möödumisel müüa vana maksumärgiga tubakatooteid. Komisjon leidis, et Eesti seaduses sätestatud kolmekuuline tähtaeg on liiga lühike ega võta piisavalt arvesse toodete säilitamisaegu või käibeage. Eesti vastas komisjonile, et ei nõustu etteheitega.

Rikkumismenetlus nr 2012/2242 (VM, SIM) – komisjon teatas 22.02.2013 ametlikus kirjas, et Eesti õiguses ettenähtud süsteem, millega rakendatakse ühenduse viisaeeskirjast tulenevat kohustust tagada õigus vaidlustada viisa andmisest keeldumine, selle tühistamine või kehtetuks tunnistamine, ei ole kooskõlas EL õigusega, eelkõige määrusega (EÜ) nr 810/2009. Komisjoni arvates peab kolmanda riigi kodanikule olema viisaotsuse vaidlustamisel tagatud õigus pöörduda kohtusse, Eestis on võimalik esitada vaie aga ainult haldusorganile. Eesti vastas komisjonile, et kehtiv kaheastmeline vaidmenetlus on kooskõlas EL õigusega. Eesti hinnangul ei tulene liikmesriigile viisaeeskirjast kohustust näha kolmanda riigi kodanikule ette õigus viisaotsus kohtus vaidlustada.

Rikkumismenetlus nr 2013/2040 (MKM) – komisjon heitis 31.05.2013 ametlikus kirjas Eestile ette, et hoolimata ülevõtmisest teavitamisest, ei ole riik täielikult üle võtnud direktiivi

2004/49/EÜ raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ning raudtee infrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutuse sertifitseerimise kohta. Eesti kinnitas vastuses, et on enamiku komisjoni ametlikus kirjas välja toodud direktiivi sätetest üle võtnud. Samas viitas Eesti vastuses ka õigusaktidele, mida kavatakse üle võtta direktiivi nõuete veelgi täpsemaks järgimiseks. Täiendavateks ülevõtvateks aktideks on „Raudteeseaduse, hädaolukorra seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadus“ ning majandus- ja kommunikatsiooniministri määruste „Tehnilise Järelevalve Ameti põhimäärus“ ja „Raudtee-ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemile ja selle rakendamisele esitatavad nõuded“ muutmise määrus. Eesti teatas, et seaduse eelnõu on Riigikogu menetluses ning määrus jõustus oktoobris 2013.

Rikkumismenetlus nr 2013/2107 (KEM) – komisjon juhtis 27.09.2013 ametlikus kirjas tähelepanu nitraadidirektiivi (91/676/EMÜ) rakendamisele Eestis ning tõi välja neli sisulist etteheidet. Esimese väitega Eesti ei nõustunud ning vastas, et komisjon on jõudnud väärale tõlgendusele, kuna ei ole arvesse võtnud kõiki asjaolusid vee kvaliteedi halvenemise ja põhjavee nitraadisalduse kohta. Teise, kolmanda ja neljanda etteheitega nõustus Eesti osaliselt ning kinnitas vastuses, et kavatakse riigisisese õiguse direktiiviga kooskõlla viia. Eesti kinnitas valmisolekut täpsustada aunas hoitavale sõnnikule esitatavaid nõudeid, et tagada reostuse tekkimise riskide vähenemine, ning kehtestada sõnnikuhoidlate mahutavuse arvutamise meetodika. Lisaks sellele tehakse veeseaduses täpsustus looduslike rohumaade kohta ning kehtestatakse põllumajandusministri määrusega arvulised näitajad, mis käsitlevad laotatavat sõnnikukogust ühe hektari kohta. Eesti teatas, et õigusaktide muudatused on kavas vastu võtta 2014. aasta esimesel poolaastal.

Rikkumismenetlus nr 2013/2174 (KEM) – komisjon tõi 27.09.2013 ametlikus kirjas välja puudused ruumiamdmete direktiivi (2007/2/EÜ) kolme sätte ülevõtmise kohta. Eesti nõustus osaliselt komisjoni etteheidetega ning lubas teha ruumiamdmete seadusesse parandused hiljemalt 2013. aasta IV kvartalis.

2.1.2. Põhjendatud arvamused (4)

Rikkumismenetlus nr 2008/4851 (RAM) – komisjon leidis 17.06.2011 põhjendatud arvamuses, et käsitledes residentidest lepinguliste investeerimisfondide kinnisvaratulu soodsamalt kui EL liikmesriikides ja Euroopa Majanduspiirkonna riikides asutatud võrreldavate lepinguliste investeerimisfondide samalaadset tulu, on Eesti rikkunud EL õigust. Eesti vastas 17.08.2011 komisjonile, et tunnustab rikkumist ja analüüsib lahendusvariante. Rikkumine on praeguseks kõrvaldatud tulumaksuseaduse muutmisega.

Rikkumismenetlus nr 2010/2044 (SOM, JUM, HTM, KUM) – komisjon heitis 25.10.2012 põhjendatud arvamuses Eestile ette, et riik ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivile 1999/70/EÜ lisatud raamkokkuleppe tähtajalise töö kohta klauslit 5. Täpsemalt on komisjon seisukohal, et Eestis puuduvad meetmed, mis võimaldaksid vältida koosseisuväliste teenistujate, akadeemilise personali ja loominguliste töötajatega järjestikuste tähtajaliste töölepingute sõlmimise kuritarvitamist. Eesti vastas komisjonile 21.12.2012, et plaanib puudujäägid kõrvaldada ning töötab vajalikud seadusemuudatused välja 2013. aasta esimesel poolal. Komisjon palus ajakohastatud teavet hiljemalt 10.05.2013 ning saatis Eestile 31.07.2013

täiendava ametliku kirja, milles palus veel kord õigusaktide eelnõusid, millega riigisisised õigusnormid direktiiviga vastavusse viia kavatsetakse. Eesti esitas vajalikud eelnõud 30.08.2013 ning kinnitas, et need esitatakse Vabariigi Valitsusele 2013. aasta detsembriks.

Rikkumismenetlus nr 2012/2107 (KEM) – komisjon saatis 26.04.2013 Eestile põhjendatud arvamuse direktiivi 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu teatud artiklite täielikult ja/või nõuetekohaselt ülevõtmata jätmise tõttu. Eesti vastas komisjonile, et puudused, millele põhjendatud arvamuses on viidatud, on kõrvaldamisel ning vajalik keskkonnaseadustiku üldosa seaduse muutmise eelnõu kavatsetakse Vabariigi Valitsusele esitada 2013. aasta IV kvartalis.

Rikkumismenetlus nr 2012/2193 (KEM) – komisjon tõi 22.11.2012 põhjendatud arvamuses välja seitse etteheidet põhjavee kaitset käsitleva direktiivi 2006/118/EÜ mittenõuetekohase ülevõtmise kohta. Eesti nõustus komisjoni märkustega ning kinnitas 02.12.2013 kirjas, et direktiivi sätete täielikuks ülevõtmiseks on Riigikogu vastu võtnud veeseaduse muutmise seaduse, mis jõustub 2013. aasta lõpus.

2.1.3. Kohtumenetluseni jõudnud sisulised rikkumismenetlused (1)

Kohtuasi C-493/13 rikkumismenetluses nr 2011/2143 (MKM) – komisjon leidis 30.09.2013 ametlikus kirjas ning 22.06.2012 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole nõuetekohaselt kohaldanud direktiivi 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta). Direktiivi kohaselt peavad liikmesriigid, kes säilitavad omandi või kontrolli elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvates ettevõtjates, tagama reguleeriva funktsiooni tõhusa struktuurilise eraldatuse omandi või kontrolliga seotud toimingutest. Komisjonile vastates nõustus Eesti kriitikaga ning andis teada, et analüüsib võimalusi puudujääkide kõrvaldamiseks. 18.09.2013 edastas EK Eestile hagi, milles heideti ette jätkuvat rikkumist, kuna Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi puhul ei olnud endiselt suudetud tagada reguleeriva funktsiooni tõhusat struktuurilist eraldatust. Vastuses kohtule toob Eesti välja, et praeguseks on rikkumine lõpetatud. Vabariigi Valitsuse 17.10.2013. aasta korraldusega nr 450 otsustati AS Levira aktsiate valitsemine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt Rahandusministeeriumile üle anda.

2.2. Lõpetatud sisulised rikkumismenetlused

2.2.1. Kohtueelse menetluse jooksul lõpetatud sisulised rikkumismenetlused (7)

Rikkumismenetlus nr 2008/2087 (MKM) – komisjon leidis 09.10.2009 põhjendatud arvamuses, et Eestil on endiselt puudusi direktiivide 91/440/EMÜ ja 2001/14/EÜ (esimese raudteepaketi direktiivid) oluliste ülesannete sõltumatust ja reguleerimisorganit puudutavatest sätetest tulenevate kohustuste täitmisel. Eesti vastas 26.02.2010, et küsimused on osaliselt lahendatud raudteeseaduse muutmise seadusega, mille muudatus jõustus 27.02.2010. Direktiivi nõuete rakendamiseks vajalik AS Eesti Raudtee restruktureerimine on praeguseks lõpule viidud.

Rikkumismenetlus nr 2010/2139 (JUM) – komisjon leidis 28.10.2011 põhjendatud arvamuses, et Eestil on ikka veel täitmata avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise direktiivist 2003/98/EÜ tulenevad kohustused. Täpsemalt heitis komisjon ette, et Eesti õigusaktides ei käsitleta eraldi avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist: Eesti õigusaktidega ei ole üle võetud taaskasutamise mõistet ega sätestatud eraldi üksikisikute õigusi ja avaliku sektori asutuste kohustusi avaliku teabe taaskasutamisel. Lähtudes EK praktikast ja Eesti soovist edendada

avaliku sektori teabe taaskasutust otsustas Eesti põhjendatud arvamuse etapis rikkumist tunnistada. Etteheidete kõrvaldamiseks vajalik avaliku teabe seaduse muutmise seadus jõustus 29.12.2012.

Rikkumismenetlus nr 2011/2189 (KEM) – komisjon leidis 01.10.2012 põhjendatud arvamuses, et Eesti ei ole direktiivi 2006/66/EÜ (mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmelid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ) artikli 3 lõikeid 2, 4, 12 ja 16 ning artikli 6 lõiget 1 täiel määral või korrektselt üle võtnud. Eesti on praeguseks komisjoni etteheiteid arvestanud ning jäätmeseadust muutnud.

Rikkumismenetlus nr 2012/2064 (MKM) – komisjon leidis 22.06.2012 ametlikus kirjas, et Eesti ei ole õigesti kohaldanud määrust 552/2004 Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu koostalitlusvõime kohta, määrust 1315/2007, millega kehtestatakse lennuliikluse korraldamise ohutusjärelvalve, määrust 482/2008, millega luuakse aeronavigatsiooniteenuste osutajate rakendatav tarkvara turvalisuse tagamise süsteem, ning määrust 2150/2005, milles sätestatakse ühised eeskirjad õhuruumi paindlikkuse kasutamiseks. Eesti vastas 22.08.2012 komisjonile, et nõustub kriitikaga ning kõrvaldab puudujäägid 2012. aasta lõpuks.

Rikkumismenetlus nr 2012/2101 (KEM) – komisjon juhtis 22.06.2012 ametlikus kirjas tähelepanu sellele, et Eesti ei ole täiel määral üle võtnud direktiivi 2003/35/EÜ, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega. Eesti tunnistas rikkumist ning vastas komisjonile, et direktiivi täielikuks ülevõtmiseks muudetakse veeseadust. Praeguseks on vajalikud muudatused vastu võetud.

Rikkumismenetlus nr 2012/2161 (KEM) – komisjon leidis 01.10.2012 ametlikus kirjas, et Eesti ei ole direktiivi 2007/60/EÜ (üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta) artikli 9 lõikeid 2 ja 3, artikli 10 lõiget 2 ning lisa A osa II jao punkti 1 nõuetekohaselt üle võtnud. Eesti nõustus komisjoniga osaliselt ning kõrvaldas puudujäägid veeseaduse muutmisega.

Rikkumismenetlus nr 2012/2176 (KEM) – komisjon heitis 25.10.2012 ametlikus kirjas ette, et Eesti ei ole direktiivi 2006/21/EÜ (kaevandustööstuse jäätmelid käsitlemise kohta) nõuetekohaselt üle võtnud. Eesti nõustus komisjoniga osaliselt ning kõrvaldas puudujäägid jäätmeseaduse ja keskkonnaministri määruse nr 56 „Kaevandamisjäätmelid käsitlemise kord“ muutmisega.

2.2.2. Lõpetatud kohtuasjad sisulistes rikkumismenetlustes (1)

Kohtuasi nr C-39/10 rikkumismenetluses nr 2006/4221 (RAM) – Eesti sai EK-lt 01.02.2010 komisjoni hagiavalduse, milles paluti tuvastada, et Eesti on rikkunud EL õigust, kuna Eesti tulumaksuseadusega ei ole ette nähtud üksikisiku tulumaksuvabastuse andmist sellistele mitteresidentidele, kelle kogusissetulek on nii väike, et nende suhtes kohaldataks tulumaksuvabastust, kui nad oleksid residentidest maksumaksjad. Komisjon leidis, et erinev kohtlemine maksuvabastuse võimaldamisel kujutab endast vaba liikumise piirangut. Eesti vastas, et komisjoni hagi tuleks selle ebaselguse tõttu tunnistada vastuvõetamatuks või kui kohus selle

siiski vastuvõetavaks tunnistas, siis lükata tagasi sisulistel kaalutlustel. Eesti hinnangul ei olnud otsese maksustamise puhul residendid ja mitteresidendid üldjuhul võrreldavas olukorras, seega on nende erinev kohtlemine õigustatud. 15.09.2011 osales Eesti suulisel istungil. Suulisel istungil kitsendas komisjon oma hagi ulatust ainult mitteresidentidest pensionäridele. Kohtujurist Jääskinen nõustus 24.11.2011 ettepanekus Eestiga, et komisjoni hagi tuleks vastuvõetamatuks tunnistada. EK tuvastas 10.05.2012 kohtuotsuses siiski, et Eesti on EL õigust rikkunud. Seda põhjusel, et Eesti ei kohalda tulumaksuseaduses ette nähtud maksuvaba tulu piirmäära mitteresidentist pensionäridele, keda nende liiga väikese pensioni tõttu elukohaliikmesriigis viimase õigusnormide kohaselt ei maksustata.

3. OSA

ÜLEVAADE EESTILE PROJEKTI "EU PILOT" RAAMES ESITATUD PÄRINGUTEST

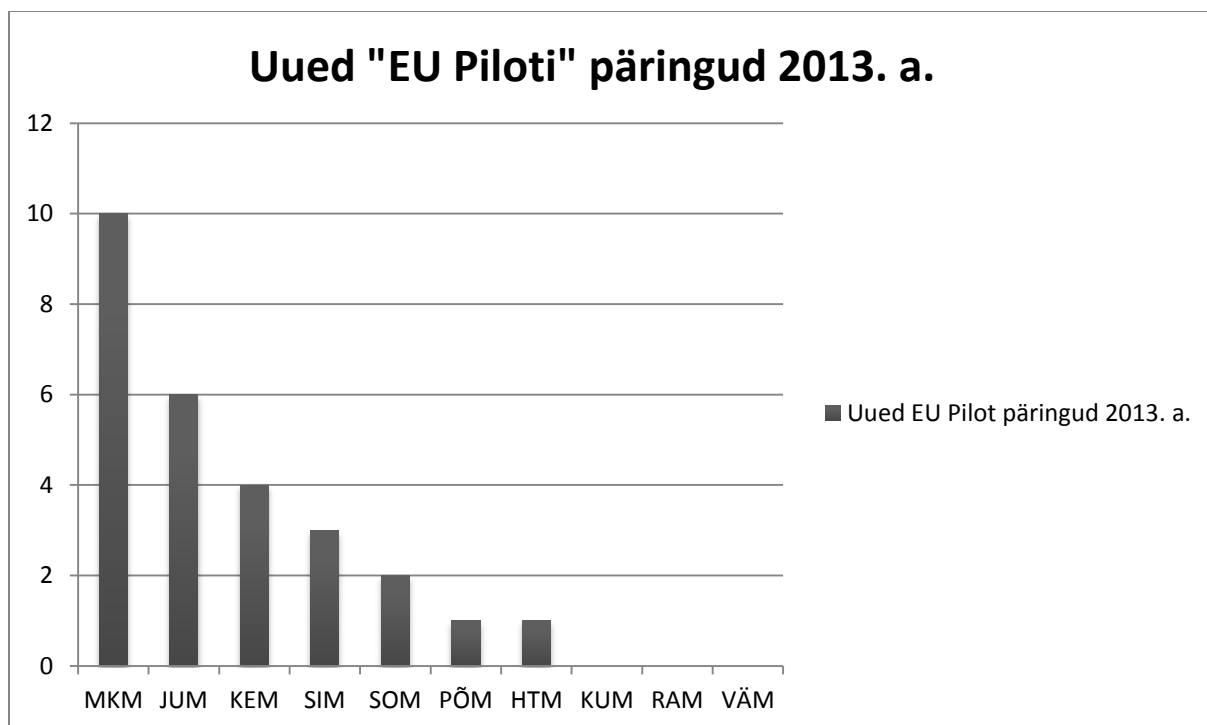
I. SISSEJUHATUS

"EU Pilot" on Euroopa Komisjoni projekt, millega Eesti ühines 14.09.2010. Selle projekti eesmärgiks on kaebuste ja päringute kiirem ja tõhusam menetlemine ning EL õiguse rikkumiste lahendamine võimalikult varases staadiumis. Tegemist ei ole veel rikkumismenetlusega, vaid rikkumismenetluse eelse dialoogiga Eesti ja komisjoni vahel. Projekti "EU Pilot" andmebaasi kaudu edastab komisjon kodanike kaebusi, päringuid või komisjoni enda küsimusi. Nendele vastamiseks antakse liikmesriigile aega 10 nädalat. Vastamine toimub Välisministeeriumi vahendusel andmebaasi kaudu.

Alates sellest aastast on aruandesse lisatud ka projekti "EU Pilot" päringute statistika. "EU Piloti" tähtsustamine ja sellele suurema tähelepanu pööramine võib pikemas perspektiivis kaasa aidata Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste arvu üldisele vähenemisele.

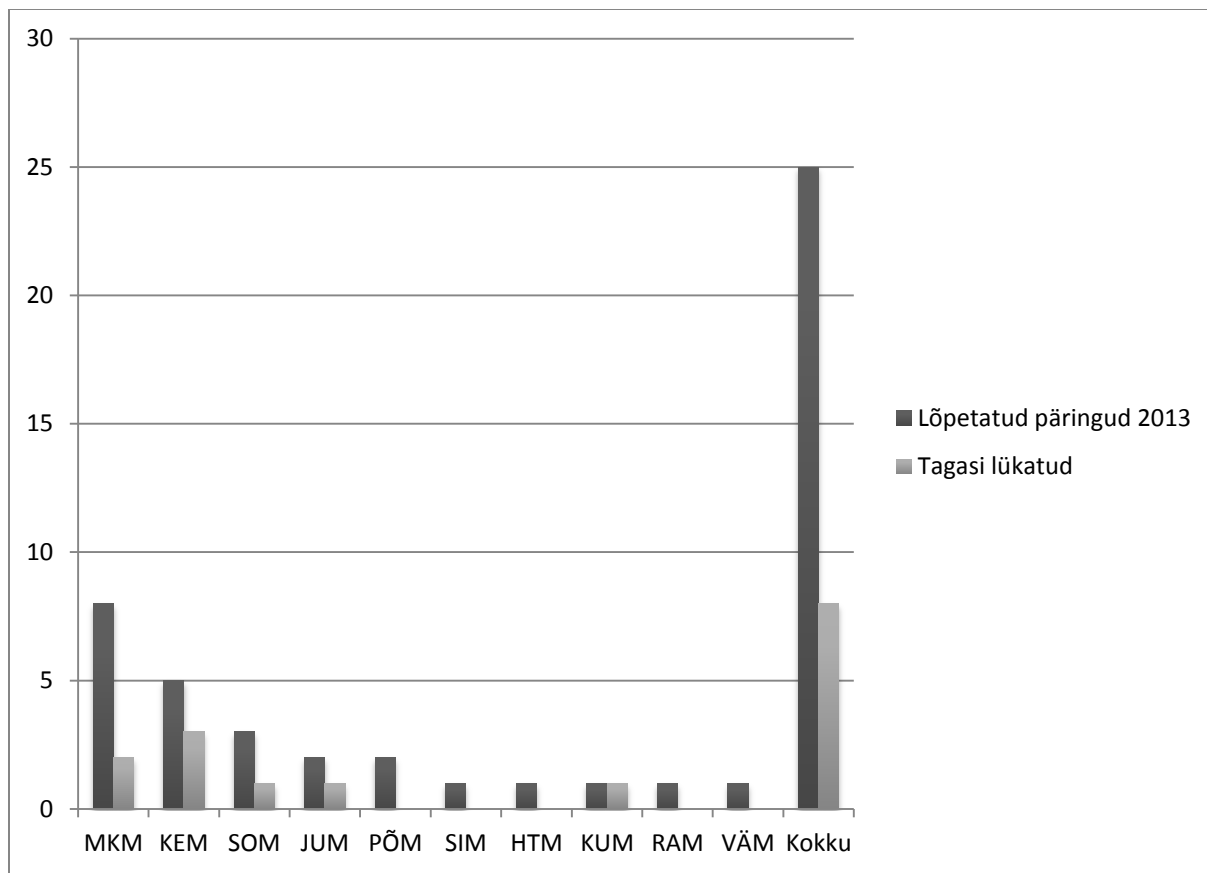
II. 2013. AASTA STATISTIKA

2013. aastal tuli projekti "EU Pilot" kaudu Eestile 27 uut päringut. Neist 10 olid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, 6 Justiitsministeeriumi, 4 Keskkonnaministeeriumi, 3 Siseministeeriumi, 2 Sotsiaalministeeriumi, 1 Põllumajandusministeeriumi ja 1 Haridus- ja Teadusministeeriumi vastutusallas.

Menetlus lõpetati 25 päringu suhtes (sh eelnevatel aastatel tehtud päringud), neist 17 juhul aktsepteeris komisjon Eesti vastuse ja 8 korral lükkas tagasi.

Ministeerium	Lõpetatud päringud 2013	Tagasi lükatud	Õnnestumise määr
MKM	8	2	75%
KEM	5	3	40%
SOM	3	1	67%
JUM	2	1	50%
PÕM	2	0	100%
SIM	1	0	100%
HTM	1	0	100%
KUM	1	1	0%
RAM	1	0	100%
VÄM	1	0	100%
Kokku	25	8	68%

Aastal 2013 alustas komisjon kolm rikkumismenetlust, millel oli olnud ka "EU Piloti" etapp:

- 1) rikkumismenetlus 2013/2107 (EU Pilot nr 4363/12/ENVI), milles komisjoni etteheited Eestile puudutavad nitraadidirektiivi (91/676/EMÜ) rakendamise probleeme;
- 2) rikkumismenetlus 2013/2174 (EU Pilot nr 4464/13/ENVI), milles komisjoni etteheited Eestile puudutavad ruumiandmete direktiivi (2007/2/EÜ) kolme sätte ülevõtmist ja
- 3) rikkumismenetlus 2012/2193 (EU Pilot nr 2943/12/ENVI), milles komisjon etteheited Eestile puudutavad põhjavee kaitset käsitleva direktiivi 2006/118/EÜ mitterõuetekohast ülevõtmist.

III. AASTAL 2013 TAGASI LÜKATUD "EU Piloti" PÄRINGUTE VASTUSED

- 1) Päring **2020/11/INSO** käsitles audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi 89/552/EMÜ ülevõtmist. Kultuuriministeerium on seisukohal, et audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi normid on Eesti seadustes üle võetud. Komisjon ei jäänud rahule direktiivi ülevõtmisega osas, mis puudutas alaealiste kaitset tellitavates teenustes.
- 2) Päring **2760/11/MOVE** käsitles raudteede ohutuse direktiivi 2004/49/EÜ ülevõtmist. Komisjon ei jäänud rahule direktiivi artikli 3 punktide b, c, k ja l, artikli 9 lõigete 2 ja 4, artikli 10 lõigete 1, 5 ja 6, artikli 11 lõike 2, artikli 12 lõike 1, artikli 16 lõike 2, artikli 17 lõike 1, artikli 19 lõike 2, artikli 21 lõigete 1 ja 3, artikli 22 lõigete 1, 2 ja 4, artikli 23 lõike 2, artikli 25 lõike 1 ja III lisa ülevõtmisega.

- 3) Päring **3205/12/MOVE** käsitles ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime direktiivi 2008/57/EÜ. Komisjon ei jäänud rahule direktiivi artikli 21 lõike 11 (sõiduki kasutuselevõtuluba sõidukite osas, mis liiklevad liikmesriigi ja kolmandate riikide vahel) ja II lisa ülevõtmisega.
- 4) Päring **4363/12/ENVI** käsitles nitraadidirektiivi 91/676/EMÜ. Komisjon esitas küsimusi mõistete, näiteks loomasõnniku ja väetise määratlemise, sõnnikuhoidlate mahutavuse arvutamise meetodika ja väetiste kasutamise piiramise kohta. Komisjon algatas rikkumismenetlust.
- 5) Päring **4464/13/ENVI** käsitles ruumiandmete infrastruktuuri (INSPIRE) direktiivi 2007/2/EÜ. Pärast päringus esitatud küsimustele vastamist ei jäänud komisjon siiski rahule kolme sätte ülevõtmisega. Komisjon algatas rikkumismenetlust.
- 6) Päring **4912/13/SNCO** käsitles tarbijakrediidilepingute direktiivi 2008/48/EÜ. Komisjonile vastates me nõustusime, et direktiivi ülevõtmisel on puudujääke ning lubasime teha vajalikud seadusemuudatused ilma täpset ajakava andmata. Komisjon ei jäänud selle vastusega rahule ning 27.01.2014 algatati rikkumismenetlus.
- 7) Päring **4936/13/ENVI** käsitles jäätmedirektiivi 2008/98/EÜ. Päringus küsiti muu hulgas olmevee käitlemise, tootja laiendatud vastutuse kohaldamise ja ohtlike segajäätmete eraldamise kohta. Komisjon ei selgitanud, miks ta vastusega rahule ei jäänud.
- 8) Päringuga **5056/13/ENTR** teatas komisjon, et ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat oli saanud kaebuse seoses ravimite paralleelimportijatele ja paralleelselt turustajatele Eestis kehtestatud meetmetega. Kaebuse esitaja väitel on teatud meetmed diskrimineerivad ja vastuolus ELTL ning kaupade vaba liikumise põhimõttega. Pärast päringule vastuse saamist, leidis ka komisjon, et sätted, millega määratakse kindlaks, et paralleelselt turustatud või imporditud ravimite hind peaks olema vähemalt 10% odavam teatud hüvitatavate ravimite hinnast, on vastuolus aluslepingu artikliga 34 ning kaupade vaba liikumise põhimõttega.